

Historische Kring Eemnes

juni 2007 jaargang 29, nr. 2

Verschijnt viermaal per jaar

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Bestuur

Voorzitter:

C.A. Houwer, 035-5387984

Vice-voorzitter:

H.A. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:

R.T. van der Schaaf, Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes, 035-5386094

Penningmeester:

J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:

R. Ruizendaal, 035-5382945
M.T. van der Schaal-de Valk,
035-5317093

J.J. Smids, 035-5387572
J.J. van Wijk, 035-5314689

Redactie

Eindredacteur: Joop Smids

Opmaak: Hans van Gelder

Redactieadres/advertenties

Graanoogst 3,
3755 HN Eemnes, 035-5387572

Ledenadministratie

B. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Losse nrs. € 4,- excl. verzendkosten

Druk: Drukkerij Van Wijland BV - Laren

Internet HKE-actueel

www.historischekringeemnes.nl
info@historischekringeemnes.nl

Werkgroepen

Bebouwingsgeschiedenis:

R.T. v.d. Schaaf, Hasselaarlaan 46,
5386094

Beheer archief:

J. J. Smids, Graanoogst 3, 5387572

Bibliografie:

P. Kaarsgaren, Willemserf 78, 5386676

Fotografie:

P. Scholte, Zaadkorrel 16, 5387269

Genealogie:

H.A. van Hees, Kerkstraat 15, 5389849

Tentoonstelling:

M.T. van der Schaal-de Valk,
Watersnip 14, 5317093

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Inhoud

Oudheidkamer	59
Scholen in de Zuidbuurt	60
De Mariaschool voor basisonderwijs, 1965-2000	
Enkele persoonlijke herinneringen (<i>Jan Out</i>)	61
De geschiedenis van de Openbare Basisschool	
“De Zuidwend” (<i>Rijk Prins</i>)	79
De Protestants Christelijke Basisschool	
“De Wegwijzer” van 1970-2007 (<i>Cees van Rijsdam</i>)	97
Van leegstand naar clustering (<i>Cees van Rijsdam</i>)	115
Clusterschool (<i>Willem Kleine Deters</i>)	119
Op weg naar de clusterschool (<i>Maria Rigter</i>)	123
Inleveren kopij voor het volgend nummer	128

Van de redactie

In de komende maanden zal de Raadhuislaan een ander aanzien krijgen. Een kale vlakte rest dan waar nu nog de Zuidwend en Wegwijzer staan. Daarna zal de ruimte ingenomen worden door twee Woonzorggebouwen, die aanzienlijk groter en hoger zullen uitvallen dan de huidige gebouwen. Voor veel oud-leerlingen zal het straks even wennen zijn dat ze ‘hun school van weleer’ niet kunnen laten tonen aan hun eigen kroost. De Mariaschool blijft gespaard voor sloop maar zal een andere bestemming krijgen.

Drie auteurs, alle drie voorheen leerkrachten van een lagere school, waarvan twee er later benoemd werden tot directeur van de basisschool en thans alle drie in ruste,

vertellen over hun school. Als gevolg van hun werkzaamheden en grote betrokkenheid voor kind en school is van een koele geschiedschrijving geen sprake. Zij vertellen hoe snel veranderingen en voorschriften van regeringswege, voor het basisonderwijs elkaar opvolgden. Niet alleen de kinderen maar ook de ouders kregen meer zeggenschap en inspraak via Oudervereniging en Medezeggenschapsraad. Tekst en foto's getuigen van een betrokken tijdsbeeld en bevatten waardevolle gegevens over die tijd. In de verhalen van de drie auteurs staan kinderen centraal. Dat zal op de nieuwe clusterschool niet anders zijn

Joop Smids

Oudheidkamer

Tentoonstelling:

Bedrijvigheid aan de Laarderweg vóór 1950

Opening van de tentoonstelling op 28 april.

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

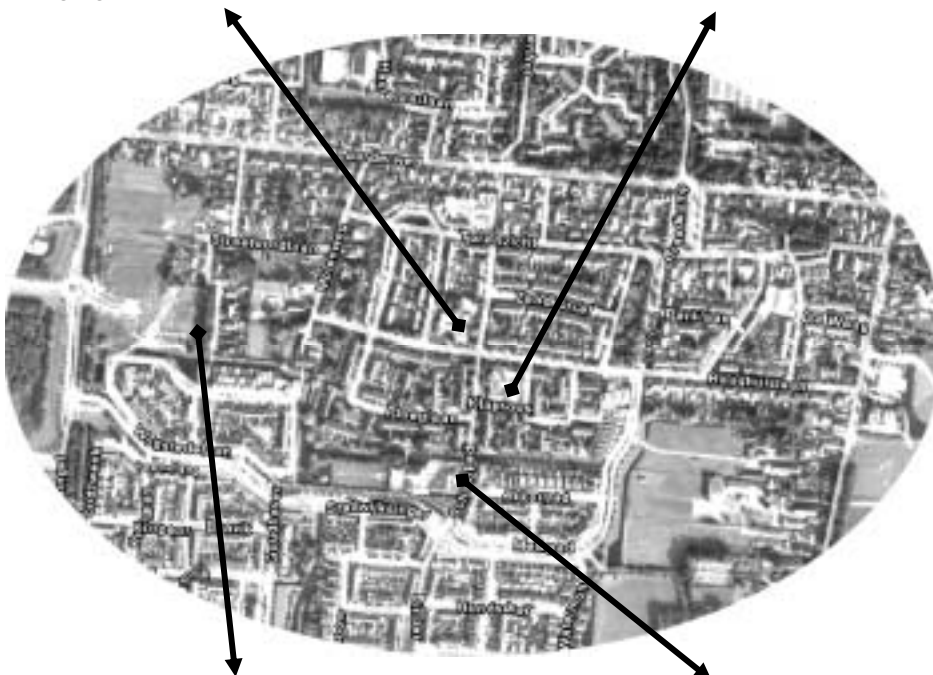
Scholen in de Zuidbuurt

Ingang Zuidwend aan de Raadhuislaan

Ingang De Wegwijzer aan de Ploeglaan

Achterzijde van de nieuwe clusterschool

Ingang Mariaschool aan het Schoolpad

ENKELE PERSOONLIJKE HERINNERINGEN

De Mariaschool voor Basisonderwijs 1965-2000

JAN OUT

Wat vooraf ging

In 1875 kwamen de zuster Franciscanessen van Heythuysen naar Eemnes om op verzoek van pastoor De Beer het R.K. onderwijs te gaan verzorgen. Op 18 oktober begonnen zij op de St.-Agneskleuterschool, toen nog bewaarschool geheten, aan kinderen van 3 tot 6 jaar “onderricht te geven in bidden, de catechismus en de eerste beginselen van lezen, schrijven en rekenen”. Op 3 januari werd ook een “taalschool” gestart voor meisjes. Er werd begonnen met twee klasjes met totaal 34 kinderen.¹

De zusters bleven dit 78 jaar doen. In 1953 vertrokken zij uit Eemnes om in nieuwe gebieden in de wereld hun werk te gaan doen. Het onderwijs in de kleuterschool en de lagere school voor meisjes, de H. Hartschool, kwam in handen van leken. Hoofd van de lagere school werd de heer J.H.J. Doodkorte, in 1956 opgevolgd door de heer A.G. Straver. Deze bleef hoofd tot de samenvoeging met de Mariaschool in 1969.

Van de kleuterschool herinneren veel Eemnessers nog de namen van de hoofdleidsters To Schemkes, Riet Houterman-Wissink, Mia Hoks en Lisette Zurlohe.

Rooms Katholieke Mariaschool voor basisonderwijs (april 2007).

In 1967 werd de Mariaschool aan de Jhr. C. Roëll-laan volgens het plan van de architecten Van de Borm en Smit gerenoveerd. Er werd een 4e lokaal bijgebouwd, toiletten gemoderniseerd, kled- en doucheruimte bij de gymzaal gebouwd, centrale verwarming aangelegd enz. Tijdelijke huisvesting werd gevonden in de oude kleuterschool en het wijkgebouw van de kruisvereniging. Op 6 september 1968 was de officiële heropening.

De Mariaschool voor jongens

In 1915 werd de oude dorpsschool aan de Kerkstraat in Eemnes-Buiten (later het Verenigingsgebouw) gesloten. Er waren te weinig kinderen voor deze school. De protestantse kinderen gingen naar de School met den Bijbel en op de H. Hartschool werden sinds kort ook jongens tot de laagste klassen toegelaten. Nu ontstond er een probleem: kerkelijke wetten verboden vrouwelijke religieuzen om onderwijs te geven aan oudere jongens. Het kerkbestuur besloot om te komen tot de oprichting van een katholieke jongensschool. In 1919 was het zover: de Mariaschool voor jongens ging van start in de oude lokalen van de gesloten dorpsschool. Het gebouw was echter te klein en moest hoognodig opgeknapt worden. Het kerkbestuur verzocht architect Herman Kroes uit Amersfoort een ontwerp te maken voor een nieuwe school. De nieuwe onderwijswet van 1920 had open-

baar en bijzonder onderwijs gelijk gesteld, zodat de realisering van een nieuwe school werd vergemakkelijkt. Er werd schuin achter de oude school een modern schoolgebouw met gymzaal gebouwd. De firma H. Eggenkamp bouwde dit voor f 59.000. De heer H.A. Geerars was vanaf november 1921 in dit prachtige gebouw als hoofd van de school met nog twee leerkrachten werkzaam. Hij stierf in Eemnes in 1930; in dat jaar volgde meester G.J. Morren hem op. Deze meester maakte de oorlogsjaren mee in Eemnes. Hij stierf in het laatste oorlogsjaar en werd postuum met het Verzetshedenkingskruis onderscheiden. Zijn zoon, emerituspastoor J.H.J. Morren, nam dit in 1985 in ontvangst.² In 1945 werd meester J.Th.H. de Waart het nieuwe hoofd (dit jaar overleed hij op 100-jarige leeftijd). Hij zorgde voor het herstel van de lokalen, die door de Duitsers waren uitgewoond. In ons blad van de Historische Kring vertelde hij hier iets over.³ Hij bleef tot 1950.

Na hem werd meester L.J.M. Bisschop hoofd. Hij werd hier aangenomen, omdat hij ook de bevoegdheid had om landbouwles te geven. Veel oud-leerlingen

herinneren zich nog dat op de zolder van de oude Mariaschool een bruine kast stond met potjes en flesjes met o.a. landbouwgiften, modellen van de Colorado-kever en engeling (larve van de meikever). Ook bezat de school tientallen opgezette vogels en kleine zoogdieren.

De samenvoeging

Op 1 augustus 1964 werden de gescheiden groepen van jongens en meisjes samengevoegd. Zij zouden voortaan samen onderwijs krijgen (coëductie). De twee locaties van beide lagere scholen bleven voorlopig gehandhaafd, evenals de twee hoofden van deze scholen. Voortaan zouden het ene jaar de even klassen op de ene school en de oneven klassen op de andere zijn. Het jaar daarop wisselde dat. De kinderen bleven dus op dezelfde locatie met dezelfde leerkrachten; leerboekjes en andere materialen moesten elk jaar verhuisd worden! Mooi bedacht, maar moeilijk uitvoerbaar in de praktijk. Bovendien moest er van het Ministerie van Onderwijs op den duur één school komen met één hoofd. Nu waren beide hoofden in de zestig en beiden wilden wel afscheid nemen. Het kerkbestuur wilde ook van zijn verantwoordelijkheid betreffende de scholen af en richtte een nieuwe stichting op: de Stichting Katholiek Onderwijs

Naast de school was een ruig stukje grond met bremstruiken erop. Hier is klas 2b van het schooljaar 1966-1967 gefotografeerd. De volgende kinderen staan op deze foto (achter v.l.n.r.): Addy de Gooyer, Theo Keizer, Helma Brouwer, Frank Horst, Agnes Westerveld, Nico v. Nieuwenhuizen, Marja Hilhorst, Agnes Rigter, Albert Rigter, Mien Eek, ?, Gerard Groenestein, Joke Leeuwenkamp, Dik Hoogeboom, Jan Hilhorst; voor: Marcel Grob, Martien Benschop, Wilma v/d Boom, Helma Koot, Willy Rigter, Anita Stoutenburg, ?, Lammert Post, ?.

Schoolreisje met de auto's van de leerkrachten in 1968. Er werd een bezoek gebracht aan de sluizen bij IJmuiden en het Noordzeestrand. Schoolreisjes werden al vóór de tweede wereldoorlog georganiseerd en ook vlak erna ging meester De Waart met zijn klas naar Ouwehands Dierenpark. Op deze foto v.l.n.r.: Freddy de Bruijn, Piet Wortel, Frans Hilhorst, Gert en Harry van 't Klooster, Ans Rigter, Annie Post, Isaac Makker?, Marleen Spijkerman, Arie en Tonny van 't Klooster.

Eemnes. Een apart bestuur ging de samenvoeging regelen. De heren Th. Lazermans en S.H. Spijkermans en hun ploeg hadden geen eenvoudige klus. Uiteindelijk beslisten zij, dat de heer Bisschop het nieuwe hoofd zou worden van de per 1 augustus 1969 samengevoegde scholen, die Mariaschool zou heten. Niet lang daarna werd de heer Bisschop ziek en werd ik waarnemend hoofd. Enige tijd later nam de heer Bisschop afscheid en per 1 november 1972 werd ik tot hoofd van de Mariaschool benoemd.

Eén schoolgebouw

Er was al jaren te weinig ruimte om alle kinderen in één gebouw te huisvesten. Op de H. Hartschool waren nog vier lokalen in gebruik. Op 16 september 1971 knipte de jongste leerling van de school, de vijfjarige Dorien Gieskens, het lint door, dat voor de toegangsdeur van de drie geschakelde, semi-permanente klaslokalen was gespannen. Deze lokalen zaten tussen de Roëll-laan en de Rutgers van Rozenburglaan in (vanaf 1981 gebruikt als openbare bibliotheek). Het leek een geweldige oplossing: alle kinderen bijeen op één locatie! Maar deze lokalen waren in de zomermaanden ongeschikt: de hitte binnen was soms niet te

In 1969 werd de 6e klas van Wim Daems op de speelplaats van de Mariaschool op de foto gezet. Op de achtergrond de huizen aan de Parklaan en de mast van het Centraal Antenne Systeem. Rechts staat de heer Bisschop, toen het hoofd van deze school.

verdragen. Op het dak werden tuinsproeiers gezet, die met water de hitte trachten te bestrijden! Uiteindelijk werd met geijkte thermometers aangetoond, dat lesgeven in deze lokalen niet verantwoord was. De gemeente zette toen een dure airco-installatie op het dak.

De kleuterschool was nog steeds bij de katholieke kerk. Ouders organiseerden "het rijtje": enkele ouders brachten kleuters vanaf de speelplaats van de Mariaschool naar de Agnesschool, de kleuterleidsters brachten ze na school weer terug. In 1982 was er een poging om een kleutergroep in een leegstaand lokaal van het gebouwtje van "t Overstapje", de protestants-christelijke kleuterschool op de hoek van de Rozenburglaan/Torenzicht te vestigen. Maar door toename van kleuters had men dit lokaal zelf nodig. Pas na nieuwbouw van de Mariaschool in 1991 was de eenwording een feit.

In the winning mood!

Opmerkelijk zijn natuurlijk de bijzondere dingen als het winnen van wedstrijden en prijsvragen; het optreden voor radio en televisie en dergelijke.

Wat oud-leerlingen zich weten te herinneren is de rondvlucht boven Nederland met een vliegtuig van Martinair in 1975. De zesde klas had onder leiding van Anneke Snelder een alternatieve jeugdverkeerskrant gemaakt. Dit naar aanleiding van een prijsvraag. Prijs: de verspreiding van die krant over de aangeslo-

ten scholen, een bezoek aan de drukkerij Henkes-Senefelder en een rondvlucht boven Nederland. Onze school won met de inzending “Dier in het verkeer geeft plezier!”

Een andere gebeurtenis van twee jaar eerder was de prijsvraag van UNESCO over de betekenis van het boek. De zesde klas had samen een boek over boeken gemaakt (het grootste boek, het kleinste boek, heilige boeken, het kinderboek enz.). We wonnen de vierde prijs, die door HKH prinses Margriet in het gebouw van de Staatsdrukkerij werd uitgereikt: een geldbedrag voor uitbreiding van het Documentatiecentrum.

In 1977 had de vijfde klas van Bep Marrée een krant ontworpen. De Gooi- en Eemlander vond deze zo leuk, dat de krant in de rubriek “Klas in de Krant” in zijn geheel over een volle pagina met de bijgeleverde foto's werd afgedrukt.

Heel bijzonder was een wedstrijd, uitgeschreven door het jubilerende administratiebureau te Hilversum, waarvoor de kinderen uit de zesde klas een “kast met speelgoed” ontwierpen. Daarmee won onze school een reis voor één van die leerlingen naar Panama. Daar waren vanuit het Gooi contacten mee, omdat een Hilversumse missionaris daar een Middelbare school leidde. Bij gelegenheid van het jubileum hadden de gezamenlijke scholen een actie ter ondersteu-

Een vast ritme aan vieringen kenmerkt het schooljaar. December begon met een bezoek van Sinterklaas. De ouders hadden een bijdrage geleverd, nadat zij van school een gedicht met retourenveloppe ter aansporing hadden ontvangen. Cadeautjes werden door leerkrachten gekocht bij V&D en bij Fisscher in de Schoutenstraat in Hilversum. Later nam de Oudervereniging deze taak op zich.

De oude H. Hartschool aan de Wakkerendijk werd gesloten en de kinderen kwamen naar de Roëll-laan, waar drie semi-permanente lokalen waren geplaatst tussen de Rutgers van Rozenburglaan en de Roëll-laan. De jongste van de school, Dorien Gieskens, mocht op 16 september 1971 het lint doorknippen om de school officieel te openen. Haar zus Lia helpt haar daarbij.

ning (o.a. een Kerst-CD) gehouden. De winnende scholen mochten elk een leerling afvaardigen om het bedrag ter plaatse te overhandigen. Sylvia Hilhorst werd uitgeloot en maakte deze indrukwekkende reis.

Recenter zijn de overwinningen in 2005 door de inzending van een hoorspel: groep 8 mocht in Zeist de première van de film "De Griezelbus" bijwonen. Nog verser in het geheugen ligt bij menig kind de reis naar Duinrell, waar de hele school na een gewonnen wedstrijd van 3VO (Veilig Verkeer) naar toe mocht.

Radio en televisie

Door de nabije ligging bij de omroep is er regelmatig contact geweest in de vorm van optredens en bezoek aan een studio of het optreden van een bekende radio- of tv-persoonlijkheid. Zo was Hans van der Togt, omroeper van beroep, in klas 6 op bezoek. Voor radio Noordzee (studio "Oud Bussum") maakte in december 1972 de zesde klas twee Kersthoorspelen die op Kerstmis enkele keren werden uitgezonden. Begin 1973 waren de kinderen van de 1e klas met hun Palmpasens in de BB-show (Berend Boudewijn). Op zondagmorgen (1981) waren vier kinderen, Nicole Veldhuis, Ingeborg Bijlsma, René Peek en Freddy Agenjo elke week te gast in de Huts-Geklutste-Kinderspelen van de KRO. Bij

Een trotse 6e klas, op de foto omdat ze de 4e prijs heeft gewonnen met het door de UNESCO uitgeschreven boekenproject "Maak een boek over het boek". Op 2 februari 1973 reikte Prinses Margriet in de Staatsdrukkerij te Den Haag de prijs uit. Helaas mochten er maar tien kinderen bij aanwezig zijn!

Vlak voor Kerstmis worden er op school Kerstvieringen georganiseerd. Soms werd er gezamenlijk gegeten, een andere keer een Kerstmusical opgevoerd, en dan was er een "levende Kerststal". In december 1975 voerden de kinderen van de 4e klas de musical "Geen tijd voor Kerstfeest" op. Hier komt een groep de gymzaal binnengelopen. Deze musical werd ook op "Nieuwenoord" gespeeld, wat voor de meeste kinderen een heel aparte ervaring was!

Telekids onder leiding van Irene Moors werd de kinderboekenschrijver Paul van Loon door Maarten Hilhorst geïnterviewd. Bij een proefopname van Stuijes-in (Wie wint de gouden stuiver?) werd in 1974 in het Spant in Bussum meegedaan. Martin Brosius leidde in 1983 een Ren-Je-Rot wedstrijd, waarbij wij uiteindelijk de winnaar waren. Maar het indrukwekkendst was wel het optreden in 1978 van de zesde klas in de serie "Dagboek van een Herdershond", die grotendeels in Vaals werd opgenomen, maar waarvoor regisseur Willy van Hemert een aantal aanvullende opnamen hier in het Gooi maakte. De kinderen moesten hiervoor naar een studio in Hilversum, waar ze geschminkt werden. Dan volgden er opnames in Blaricum (bruiloftsscène), Groeneveld (voetbalwedstrijd) en in het voormalig Verenigingsgebouw. Daar werd door onze kinderen een duivelsdans opgevoerd. Het publiek bestond hier en in Blaricum grotendeels uit leden van de Eemnesser toneelvereniging "Deo et Arti". De Mariaschool diende een weekend lang als noodstudio, waar catering plaats vond, gekleed werd en geschminkt.

Elk jaar werd er wel een musical uitgevoerd door meestal de kinderen van de hoogste groep ter gelegenheid van hun afscheid van de school. Maar ook ander klassen waren wel actief met het opvoeren van toneelstukjes. Jarenlang is er na sluiting van het Verenigingsgebouw een bonte avond in De Hilt geweest. Daar moesten we naar toe, omdat de oude school geen gemeenschapsruimte had. Hier spelen de kinderen van klas 4 in 1974 in de musical "Het koffertje van Meneer Van Dalen" in het Verenigingsgebouw.

Katholiek

Vaak werd de vraag gesteld: hoe laat je zien of hoe beleef je, dat je een katholieke school bent. Vroeger was dat duidelijk: er was 's morgens een kindermis, de pastoor gaf godsdienstles op school, er werd voor de les begon gebeden, alle kinderen deden hun eerste H.Communie en (in klas 6) hun Plechtige Communie. En zo waren er nog enkele opmerkelijke feiten aan te wijzen.

Langzaam was er een ontwikkeling, waarin dit alles niet zo nadrukkelijk meer aanwezig was. De voorbereidingen voor de eerste H. Communie werden uit de school naar de parochie overgeheveld, de plechtige Communie werd een Jeugddriedaagse (1966 De Blokhut in Laren, daarna ook in scoutinglokaal bij de Tafelberg en vanaf 1973 in Jeugdherbergen te Putten, Emst/Epe, Sittard, Vaals en uiteindelijk vanaf 1978 als schoolkamp in het YMCA-tentenkamp in Leusden). Het "vormen" werd nog voorbereid door een bezinningsdag met een afsluitende, leuke activiteit (met de boot van Willem Walraven naar het Gooimeer).

De kindermis in de parochiekerk werd door kapelaan Leo Cornelis uit Blaricum omgevormd tot een mis in de klas (1972). Langzamerhand verdween de pastoor of kapelaan uit de klas en gingen de leerkrachten zelf catecheseprojecten in hun klas uitvoeren. Deze werden aangereikt vanuit het Katechese Instituut Het Gooi, waar eerst Wiebe Douma, later Ko Verbeek de sturende kracht was. De viering van de feestdagen als Kerstmis (met de diverse levende Kerststallen, georganiseerd met behulp van ouders, grootouders en burens) en Pasen (met de Goede Week) werden daarbij van grote betekenis.

Onze zorg voor anderen was een belangrijk aspect. Steun aan allerlei projecten voor de kinderen in Friersdale (Z.Afr.), waar oud-leerling van de school Wijnand van Wegen als missionaris werkzaam was, kwam regelmatig voor. Fancy-fair op de speelplaats (1979), de actie "Schoon water voor onze pater" (1990) zijn daar voorbeelden van. Maar er waren ook de jaarlijkse "Loop voor Unicef", de kinderpostzegelactie, een aantal 40-dagen acties en de al eerder genoemde actie voor pater Schmiedhuizen in Panama in 1988.

Ook de jaarlijkse Palmпасens, die door kinderen (en hun ouders) gemaakt worden en aan oudere en zieke Eemnessers worden gegeven, is een typisch katholiek gebeuren. En ook het aanwezig zijn in de klaslokalen van een kruisbeeld is tekenend voor onze levensbeschouwing.

In de loop der jaren is "katholiciteit" anders ingevuld, maar toch van belang gebleven. Bestuur en leerkrachten dienen de identiteit van de school te onderschrijven om benoemd te kunnen worden. Ook van ouders, die hun kind opgeven, wordt dit gevraagd. Dat neemt niet weg, dat er in de loop der jaren bijvoorbeeld ook Islamitische kinderen op de Mariaschool zijn gekomen. De Mariaschool wil een open school zijn met respect voor ieders levensovertuiging.

Verdriet

Niet alles in het leven is rozengeur en maneschijn. Er zijn droevige zaken geweest, die nog lang in ieders geheugen bleef. In de jaren, dat ik op de Mariaschool werkte, overleden er twee kinderen: Clemens van Hamersveld en Frank Hilhorst. Maar ook de dood van oud-leerlingen kwam soms hard aan, vooral als er droevige omstandigheden aan ten grondslag lagen. En ook soms levensgevaarlijke ziekte van een enkele leerling vergeet je niet zo gauw.

Kleine ongelukken kwamen ook zo nu en dan voor. Bij een "gat in het hoofd" was een dokter meestal snel bereikt. Dokter Smit was een keer zo vriendelijk om te vragen of ik er tegen kon. "Kijk, meester," sprak hij, "hier zie je de grauwe hersenmassa, waar jij dagelijks het een en ander in wil pompen!" Gelukkig werd altijd één van de ouders gewaarschuwd en was deze er snel om het kind op te vangen. En... dan kwamen vaak pas de tranen.

Ongevallen op weg naar of op terugweg van het schoolkamp naar Leusden, door de groten op de fiets afgelegd, kwamen zo nu en dan voor. Nog op de

Wakkerendijk reden er eens twee kinderen tegen een tegemoetkomende brommer. In Leusden reed er een in de allereerste bocht tegen een paaltje en brak een voet.

Ook de vlammenzee was oorzaak van verdriet. Het in brand steken van een noodlokaal was zeer onprettig, ook al door het kwijt raken van persoonlijke bezittingen. Overigens is in de jaren '70 maar net voorkomen, dat ook de drie houten noodlokalen door fikkie steken in brand gingen!

Dat er ook ernstige zaken als kindermishandeling en incest in mijn jaren als directeur plaats hebben gevonden, is maar aan enkelen bekend. Gelukkig werd daar steeds meer aandacht aan besteed en werd er een vertrouwenspersoon (ouder of arts) aangesteld. Daardoor werden deze problemen gesignaleerd en bespreekbaar.

Het steeds veelvuldiger voorkomen van echtscheiding is voor veel kinderen een droevige ervaring. Toen ik in Eemnes kwam werken, was dit een uitzondering in een groep kinderen. Nu zijn er in iedere groep wel meerdere kinderen, die daarmee te maken hebben gehad.

Vreugde

Er zijn op school veel plezierige ogenblikken. Klassenfeesten (o.a. de verjaardag van de leerkracht) en schoolfeesten zijn bij uitstek geschikt om met elkaar plezier te hebben. Toen ik in 1965 op de Mariaschool kwam te werken, was Jan Vrakking daar ook leerkracht. Met hem ben ik begonnen om Carnaval te vie-

Op 23 september 1979 werd tezamen met de KPJ op de speelplaats van de Mariaschool een grote fancyfair georganiseerd voor het werk van pater Wijnand van Wegen in Friersdale in Zuid-Afrika. Deze en andere activiteiten (o.a. bloembollenactie) ondersteunen zijn werk daar. De totale opbrengst was f 4429. Hier keurt Wijnand de aangeboden waar!

Tijd voor ontspanning en vermaak: leerkrachten en ouders nemen met een ploeg op 23 mei 1988 deel aan het Teamspektakel naast de Vaart, dat door de KPJ georganiseerd is. Nel Calis zit op de bal en haar man Ron stuurt. Links kijken Lenie Remijn en Jan Out bezorgd toe.

De laatste groepsfoto van alle kinderen op de oude Mariaschool. Het zijn iets meer dan honderd kinderen. De school telde nog maar vier groepen. Vlak na de verhuizing naar het Schoolpad ging dat aantal zo omhoog, dat er uiteindelijk acht groepen ontstonden, gehuisvest in vijf vaste lokalen in het gebouw en drie noodlokalen op de speelplaats.

ren. De kinderen vonden het eerst maar vreemd om verkleed op school te komen en in de gymzaal met elkaar te hossen. Al gauw werd er een kleine optocht rond de school georganiseerd en niet veel later kozen de kinderen van de 6^e klas een eigen schoolprins en schoolprinses. Die laatste vonden wij als leerkrachten belangrijk, om daarmee de gelijkwaardigheid van jongens en meisjes te benadrukken. Het is nu zelfs zo, dat van de schoolprinsen er enkele later gepromoveerd zijn en het hebben geschopt tot prins Carnaval bij de Eemnesser Carnavalsvereniging “De Sliertjes”!

Grote schoolfeesten waren: het Eeuwfeest in 1975 en de herhaling (110 jaar katholiek onderwijs in 1985). Het eerste vond nog in het Verenigingsgebouw plaats, het tweede in een feesttent achter de voormalige H.Hartschool, de vroegere speelplaats bij “de Vleermuis” het Ejoka-gebouwtje.

De feestcommissie van de school hield van grootse feesten in een feesttent: ook het eerste jubileum van de nieuwe Mariaschool aan het Schoolpad (gevierd in 1997) werd in een grote tent op de speelplaats gevierd. Dank zij veel oud-KPJers binnen de Oudervereniging liep de organisatie hiervan op rolletjes! En de kinderen genoten van spel en andere activiteiten, ondanks de hevige stormwind, die het tentzeil gevaarlijk deed klapperen. De veiling voor de ouders en andere Eemnessers ten bate van een nieuw noodgebouw, bracht veel geld bijeen. Hierdoor kon het Schoolbestuur een gebouwtje kopen, zodat Bertus Vesters niet langer meer met zijn klas van de ruimte op de Zuidwend gebruik hoefde te maken. De bijbehorende ballonnenwedstrijd was een succes: een ballon-

kaart werd vanuit Oost-Duitsland teruggestuurd. Het leukst was de militaire auto, die een op de schietbanen op de Veluwe gevonden ballon kwam terugbrengen. De militaire colonne, waarin deze reed, was hiervoor even naar Eemnes afgeweken.

Andere grote feesten zijn jubilea van leerkrachten geweest. Ik heb zowel bij het zien van Abraham (1991) als bij mijn 25-jarig onderwijsjubileum, groots georganiseerde festiviteiten mogen beleven. En ook mijn afscheid in 2000 was geweldig.

Maar ook jubilea van Anneke Snelder en Lenie Remijn, van Alice Peek en het afscheid van Bertus Vesters (2003) waren grote feesten.

Veel kinderen, als oud-leerlingen al vele jaren van school, herinneren zich ook de schoolreizen nog goed. In de beginjaren gingen we soms met particuliere auto's naar de sluizen van IJmuiden, het Tropenmuseum, de nieuwe Flevopolder enz. Later bij Jeugddriedaagsen naar het Muiderslot, de Vesting Naarden e.d. De schoolreisjes kwamen steeds meer in zwang. Vaak gingen de jongeren naar dierentuin of Oud-Valkeveen. De groteren gingen naar de Efteling, het Openluchtmuseum, de Apenheul, de Linneushof, en dergelijke. In de beginjaren moest er een leerzaam doel gecombineerd worden met het aangenamen van een speeltuin. Later was dit niet meer zo en was de keuze vrij. Het was een feest om met de bus ergens naar toe te gaan en elk jaar werd het grapje herhaald, dat de bus terug kwam rijden met alle kinderen diep gebukt, zodat de ouders moesten denken, dat ze er niet waren! Een aparte vermelding moet hier zijn van de vele musicals en bonte avonden die er waren. Een terugkomend evenement was jaarlijks de eindmusical van klas 6, groep 8. Vele titels komen bovendien: Het koffertje van mijnheer Van Dalen, De tijdmachine van prof. Knap (reprise bij het Eeuwfeest), Adieu Paris, Hoe haal je het in je hoofd, Mollie de millenniummug.

Burgemeester mevrouw Fine de Leeuw-Mertens heeft zojuist de eerste paal geslagen van de nieuwe school aan het Schoolpad. Zij krijgt bloemen aangeboden door Wendy Voorburg en Annemieke Tempelaars onder begeleiding van juf Nel Calis. Jan Out kijkt lachend toe. (18 april 1991).

Ook jongere groepen waren hier zo nu en dan mee bezig. Fijn dat er kabouters zijn, Geen tijd voor Kerstfeest, zijn daarvan voorbeelden.

Onderwijsvernieuwing

De laatste 40 jaar is er natuurlijk veel op onderwijsgebied gebeurd in de school. Vlak na 1965 moest ik op woensdagmiddag (!) in de 6^e klas van de heer Bisschop les geven. Mijn 3^e klas had dan vrij. Ik ging vertellen over de geschiedenis van Eemnes, over de grote kerk die naast de school stond, over de boerderijen langs de Wakkerendijk en Meentweg. Mijnheer Bisschop vond dat mooi. Hij zei: “De geschiedenis herhaalt zich: in mijn jonge jaren was de Heemkunde erg in trek. Wat jij nu doet, deden we jaren geleden ook al!” Toch zijn er ontwikkelingen geweest, die nieuw waren. Kinderen kregen meer te zeggen, werden meer als individu gezien. Ouders kregen een groter aandeel in het schoolgebeuren: een katholieke Oudervereniging werd opgericht (1968 initiatief van de heer L. Caminada), ouderhulp kwam in school, de wettelijke Medezeggenschapsraad deed zijn intrede. Het kerkbestuur gaf zijn wettelijke bevoegdheid over aan de nieuwe Stichting Rooms Katholiek Onderwijs Eemnes (1967; voorzitter S.H. Spijkerman).

Voor het personeel van de school werd door de Katholieke Schoolraad Het Gooi in samenwerking met het Katholiek Pedagogisch Centrum allerlei bijeenkomsten georganiseerd. Veelal was de heer Keus de begeleider bij bijeenkomsten over bijv. het aanvankelijke en het voortgezet lezen, over het gebruik van speelleermiddelen in de eerste klas (groep 3), taalactiveringsprogramma's en het werken in hoeken bij kleuters en in de eerste klas. Ook werden de hoofden van scholen bijgeschoold. Ik herinner me een cursus “Leiderschapsvorming en leiderschapstraining” in de Vitusschool in Bussum onder leiding van een militair officier. Ook aan de cursus Assertiviteitstraining zullen diverse leerkrachten herinneringen hebben. Al snel werden we ook op computergebied bijgeschoold. De meeste leerkrachten (inclusief onze gymjuf Marjolein Bausch) volgden op de oude kweekschool in Hilversum aan de Jonkerweg een cursus “Burgerinformatica”. Daarna kregen we materiaal van de Bondsspaarbank (SNS-bank) in het schoolproject “Input”. Software op minicassettes voor de Philips P2000 computers.

Een documentatiecentrum ontstond begin jaren 70; de kinderen haalden daar materiaal uit om projecten te maken en spreekbeurten te houden. In deze jaren kreeg ook het wiskundig rekenen veel aandacht. We voerden een tamelijk moderne methode in met werkboekjes, die de kinderen moesten invullen. Er stonden vernieuwende onderwerpen in: het schatten van de uitkomst, het werken met anderstalige systemen, het werken met grafieken enz. Menig ouder zal zich afgevraagd hebben, waarmee de kinderen nu weer bezig waren op school!

De kinderen werden vroeger alleen getest als ze een beroepskeuze moesten

De hele school in het schooljaar 1993-1994. De letters op de gevel komen van de oude school. Bij een van de letters O zien we het eerste gesluierde moslimmeisje, Muna, dat we op school kregen. Zij (en andere familieleden) kwam uit Somalië.

doen in de zesde klas. We hadden een Utrechts bureau, dat dit verzorgde. Later kwam mede onder invloed van de Schoolpsychologische Dienst Baarn (onder leiding van mevrouw Wittemans) de landelijke Cito-toest (1975?). Deze dienst, die uit gemeentelijke middelen werd bekostigd, ging later over in de Schooladviesdienst Eemland. Op onze school werkten we met eigen remedial teachers, om zwakkere kinderen bij te werken. Begeleiding hiervan werd door de SAD Eemland gegeven.

Om de kinderen beter te kunnen volgen bij hun schoolprestaties werd in de jaren '90 gestart met een Leerlingvolgsysteem. Veel vakken werden al regelmatig getest. Zo werden al vroeg de Brustest en de Kalomtest voor het lezen gebruikt. Naar aanleiding hiervan werden de kinderen in leesniveaus ingedeeld en gingen ze in niveaugroepen lezen.

Ook op het gebied van aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkennis zijn er vele ontwikkelingen geweest (wereldoriëntatie). Op het gebied van expressie werd een "wisselrooster" ingevoerd. Soms bleef iets bestaan, maar andere nieuwigheden (bijvoorbeeld dansante vorming) ebden weer langzaam weg.

Ook andere soorten onderwijs hadden hun invloed. Uit het Jenaplanonderwijs kwamen stam en niveaugroepen (slechts van korte duur), het kringgesprek (een

blijvertje?). Ik was ervan overtuigd, dat je goede ontwikkelingen moest overnemen. Wel was ik afhoudend om meteen al het nieuwe in te voeren. Ik hanteerde hierbij het spreekwoord: “Hardlopers zijn doodlopers”.

Een nieuwe school

Op 1 augustus 1985 werden het kleuteronderwijs en het lagere onderwijs samengevoegd tot het Basisonderwijs. Het Ministerie wilde dat men ook zo gauw mogelijk in één gebouw samen kwam. Ik was al een jaar tevens hoofd van de kleuterschool aan de Wakkerendijk, omdat Alice Peek en Nel Calis samen een duobaan waren aangegaan. Het schoolbestuur had dit toegestaan, op voorwaarde dat er altijd een schoolleider aanwezig zou zijn. Daarom was de hoofdleidster, Alice, weer gewoon leidster geworden.

Van de nieuwe Basisschool werd ik directeur en Bertus Vesters adjunct-directeur.

Wat de samenvoeging in één gebouw betreft: dit was moeilijk te realiseren. De klassen in het gebouw aan de Roëll-laan waren allen in gebruik (het noodgebouw was na de afsplitsing van de Hobbitstee langzaam leeg gekomen en was

nu bibliotheek). Daarom werd gezocht naar andere oplossingen. Uiteindelijk bleek, dat nieuwbouw op een andere plaats de voorkeur had.

Eerst moest de gemeente hiermee akkoord gaan. De stemming op 24 april 1989 was spannend: de meerderheid, gevormd door CDA en Dorpsbelang stemde voor, PVDA en VVD tegen. Er mocht, na onderhandelingen met het Ministerie, een 5-klassige school worden gebouwd. Twee architecten werden gevraagd met een ontwerp te komen. Eén architect kwam met het ontwerp, waarin een rond kleuterspeellokaal was getekend. Dit was helemaal niet naar de zin van de kleuterjuffen. Het andere ontwerp van ir. Han van Moort en partners zag er leuk uit en had meteen de voorkeur van allen. Hij kreeg dan ook de opdracht en samen met het bouwbedrijf BONZO uit 's-Graveland werd in 1991 een nieuwe school aan het Schoolpad ge-

Carnaval in de nieuwe gemeenschapsruimte (1995). Op het podium verwelkomt directeur Jan Out jeugdprins Dirk van der Wardt en jeugdprinses Pauline Makker, die de proclamatie vasthoudt. Deze wordt aan het begin voorgelezen. De “echte” prins van carnavalsvereniging “De Sliertjes” komt ook op bezoek, vergezeld van de Raad van Elf. Soms waren zij in gezelschap van de muzikanten “de Zakkenwassers” (leden van MCC), die de sfeer zeer verhoogden!

bouwd. Op 18 april sloeg burgemeester mevr. F. de Leeuw de eerste paal. Op 19 juni werd de eerste steen in de stromende regen door pastoor Vrehe gezegend en door Wim Jongmans, voorzitter van het schoolbestuur, in de voorgevel geplaatst. Op 29 en 30 september was het afscheidsfeest van de oude school. Op 19 november gingen de kinderen over en op 12 december, precies 70 jaar na het openingsfeest van de vorige school, was de officiële opening. De kinderen hadden een prachtig feest met optreden van clowns. Ze kregen een tas met daarop de nieuwe school afgebeeld.

Veel geschenken werden ontvangen: een nieuwe kerststal van de parochie, de vlaggenmast met vlag van architect en aannemer, bankjes op de speelplaats en klokken in alle klassen van de Oudervereniging.

En herkenbaar aan de gevel boven de voordeur waren opnieuw de letters MARIASCHOOL, die van de Roëll-laan waren meegenomen.

Deze school was al spoedig te klein, want het leerlingenaantal bleef stijgen. Daarom werd er al gauw les gegeven in de gemeenschapsruimte. Het schoolbestuur deed moeite om een oplossing daarvoor te vinden. Bij de gemeente kon men niet terecht: in andere scholen waren lokalen vrij. Een verbouwing van de zolder tot klaslokaal was een optie. Uiteindelijk besloot men een noodlokaal aan te schaffen. In het hoofdstuk “Vreugde” is hier al over geschreven. Het bleef niet bij dat ene lokaal. Uiteindelijk bleken er nog twee nodig te zijn. De 4-klassige school van voor de verhuizing (92 leerlingen) groeide uit tot een 8-klassige school met ruim 200 leerlingen.

Van rijmelaars en echte dichters

Ik heb in de jaren, dat ik op school werkzaam was, veel aan poëzie gedaan. De kinderen rijmde zelf veel, lazen in groep 7 veel gedichten voor (eens per week in de “gedichtenkring”), luisterden naar voorgelezen gedichten van o.a. Annie M.G. Schmidt. Enkele keren werd er door een klas deelgenomen aan wedstrijden. In de schoolkrant “De Schoolbel” vond ik de volgende vermeldingen:

maart 1972: Kinderen van klas 4 van mevr. Marrée staan in Het Parool met een aantal gedichtjes, die zij aan de schaatser Ard Schenk hadden gezonden. Drie van de zes toegestuurde gedichtjes met de bijbehorende tekening werden geplaatst. 26 Parools werden gekocht en aan de kinderen uitgedeeld.

23 maart 1996: Een ingezonden gedicht van Priscilla Wallenburg van de Mariaschool wordt uit 36.823 gedichten van 2713 scholen uitgekozen voor een plaats in de gedichtenbundel “Horen, zien en zwijgen”. In het “Land van Ooit” neemt zij haar prijs in ontvangst. Een andere dichteres in groep 8 is Wendy Nagel. Zij maakte een gedicht over “dieren”, waarvoor zij de hoofdprijs ontving. Het gedicht mocht zij op de televisie bij het programma “Kids for animals” zelf voorlezen.

Mijn eigen rijmelarijen waren vooral bedoeld voor de tientallen poesiealbums

Op 11, 12 en 13 april 1997: viering van het eerste lustrum van de nieuwe school in een grote tent op de speelplaats. Voor alle groepen was er vrijdags iets georganiseerd (o.a. mini playback-show). Een harde wind liet de tentpalen af en toe omhoog komen! Vrijdagavond was er jeugddisco, op zaterdagmiddag een fancyfair en veiling en zondagmorgen een misviering, waarna gezellig napraten.

die ik in al de jaren mocht inschrijven. Aangezien tijd en inspiratie wel eens ontbraken had ik één standaardgedicht. Misschien wat te wijs voor een kind van 10, 11 jaar, maar ik hoopte, dat ze er later meer van zouden begrijpen. Met dit gedichtje eindig ik mijn persoonlijke herinneringen:

*Deze schooljaren je oefenen
In wijsheid en in deugd,
Schenkt je in de toekomst
Veel voorspoed en veel vreugd!*

Ik hoop dat deze wens voor velen werkelijkheid is geworden!

Literatuur en noten.

Meer hierover lees je in:

"Honderd jaar katholiek onderwijs" (Eemnes 1975),

"Mariaschool, van kleuterschool naar basisschool, 1875-1985" (Eemnes 1985) en in het tijdschrift Historische Kring Eemnes (HKE).

1. HKE, jrg. 25, blz. 115 e.v.
2. HKE, jrg. 27, blz. 149 e.v.
3. HKE, jrg. 15, blz. 112 e.v. en jrg 16, blz. 54 ev.

De geschiedenis van de Openbare Basisschool “De Zuidwend”

RIJK PRINS

leerkracht tussen 1973 en 1997

Hoewel Jaap Groeneveld in 2000 de geschiedenis van het openbaar onderwijs in Eemnes voor de HKE al uitputtend en voortreffelijk heeft beschreven, doe ik hier een bescheiden poging om de historie van “De Zuidwend” neer te zetten. Nu “De Zuidwend” en “De Wegwijzer” worden afgebroken en de nieuw te bouwen zorgcentra straks wellicht plaats bieden aan oud-leerlingen en de Mariaschool een andere bestemming krijgt leek het Cees van Rijsdam en Jan Out een mooie gelegenheid de drie scholen tijdens de laatste maanden van hun bestaan in de huidige vorm in de schijnwerpers te zetten middels een artikel in het kwartaalblad van de Historische Kring Eemnes.

Een moeilijke start

De realisatie van het openbaar onderwijs ging niet zonder slag of stoot. Hoewel er in de 19^e en begin van de 20^e eeuw al sprake was geweest van openbaar onderwijs, ging het nu pas echt gebeuren. Het van oorsprong confessionele Eem-

De openbare Basisschool “De Zuidwend” aan de Raadhuislaan (april 2007).

Eerste leerlingen.

nes breidde zich in de '60-er jaren uit en dat bracht nogal wat import met zich mee, die er vaak andere ideeën op na hield.

Al in 1963 deden de heren Frisch en Mulder aan de gemeente het verzoek om tot stichting van een openbare school te komen. Zij motiveerden hun verzoek met de mededeling dat er meer dan 45 leerlingen zo'n school zouden bezoeken. Als streefdatum hadden zij 1 september 1965 in hun hoofd. Maar dit bleek – hoewel wat vreemd voor openbaar onderwijs – een vrome wens.

De norm voor de oprichting van een school was destijds 30 leerlingen en daaraan voldeed – volgens de heren Frisch en Mulder – men ruimschoots.

Een aantal mensen ging voor raadslid Van Tinteren (PvdA) op pad met een vragenlijst om de belangstelling te peilen. Zij kwamen maar liefst met niet minder dan 83 potentiële leerlingen op de proppen.

Tegenstanders (vooral uit de confessionele hoek) vonden dat leerlingen, die dicht bij Laren of Blaricum woonden wel in die gemeenten naar school konden gaan.

Omdat ook in die tijd ambtelijke molens vaak traag maalden, moest Eemnes toch nog tot 1969 wachten, alvorens de openbare lagere school “De Zuidwend” haar deuren aan de Raadhuislaan kon openen.

Toen mede door veel druk van de politiek (PvdA en VVD) en VOO de opening van de school in 1969 eindelijk in zicht kwam, was er een groot probleem. Er waren geen leerlingen. Althans niet voldoende en dat is voor het stichten van een school wat slordig. Een hoofdonderwijzer was al benoemd. De heer Fred

Halve school in 1970.

Mol uit Strijen-Sas was uit 21 sollicitanten benoemd en zou alleen komen als er twee klassen gevormd konden worden – maar niet meer dan 12 leerlingen waren opgegeven i.p.v. de vereiste 30.

Nu zat er tussen de enquête van 1963 en 1969 een schoolleven, dus de kans was groot dat de kinderen van de voorstanders van toen inmiddels een andere lagere school al weer verlaten hadden.

De pinksterdagen van 1969 werden door de heren Veth en Nobbe nuttig besteed. Zij gingen “de boer” op en kwamen op 2^e pinksterdag weer terug met de vereiste 30 leerlingen. Dat de School met den Bijbel en de Mariaschool niet onverdeeld gelukkig waren moge duidelijk zijn. Zo was de heer Barendrecht, ambtenaar bij de gemeente Eemnes, bereid om zijn twee kinderen (die voor de School met den Bijbel bestemd waren) naar de openbare school te sturen als zij een beslissende rol konden spelen.

Maar op 12 augustus 1969 kon de openbare lagere school “De Zuidwend” haar deuren openen. Nienke Mol-Ploeger was haar man Fred vooruitgereisd en nam de eerste en tweede klas voor haar rekening. Wegens verplichtingen op zijn oude school begon Fred pas op 1 september. De school was gebouwd door Tijs Blom naar een ontwerp van architect Bout uit Huizen. Het werd een drie-klassige school, die maar liefst f 231.920.- kostte.

De officiële opening was op 14 oktober met uiteraard mooie toespraken. Zo

sprak de heer Doorn, landelijk secretaris van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs o.a.: *“Er zal een ontmoeting plaatsvinden tussen kinderen uit diverse gezinnen van verschillende overtuiging”*. Dit werd meteen in praktijk gebracht, door een lokaal af te staan een klas van de School met den Bijbel, die wachtte op een plek in de nieuw te bouwen Wegwijzer.

Voor de leerlingen die van buiten Eemnes kwamen, was er een overblijfsgelegenheid. Fred en Nienke fungeerden als het eerste (onbezoldigd) overblijfsgeleucht-paar.

Stond in een schoolkrant van 1973 nog: *“Overblijven is een aflopende zaak geworden omdat geen leerlingen van buiten Eemnes mogen worden toegelaten”*, nu – in 2007 – weten we beter, hoewel er in 1987 geen overblijven meer was, omdat de gemeente geen subsidie meer gaf en de opbrengst de kosten niet meer dekte.

Het onderwijs dat op “De Zuidwend” gegeven werd, was heel modern voor die tijd. Niet meer alleen het klassikaal-frontale onderwijs, maar ook individueel gericht, zoals bij de luistercabines, waar de leerlingen dictees konden oefenen aan de hand van door meester Jan Letterie ingesproken cassettebandjes.

Jammer was het ruimtegebrek, waardoor de hal minder vaak voor individuele activiteiten gebruikt kon worden dan wenselijk was.

In 1972 werd er iets nieuws ingevoerd. Het taal- en rekenonderwijs bleef in handen van de groepsleerkracht, maar deze gaf in meerdere klassen de vakken, waarin hij of zij wat meer gespecialiseerd was of aardigheid in had. Een soort vakleerkracht dus.

Maar eerst de kleuterschool

Mede door bemoeienis van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs (de afdeling Eemnes werd op 20 februari 1967 opgericht) kon wat betreft het stichten van een kleuterschool slagvaardig gehandeld worden en “Zwaan Kleef Aan” met Hennie Lamme als eerste kleuterleidster en Hans Monnickendam als eerste ingeschreven leerling werd op 19 augustus 1968 in gebruik genomen. Nu had de “bouw” niet zoveel voeten in de aarde, omdat men gebruik maakte van een overtallig noodgebouw van de Prot. Christelijke kleuterschool aan het Torenzicht. Dus eigenlijk openbaar onderwijs op christelijke “grond”slag. In 1977 werd Narda Schermer hoofdleidster – en ze is nu nog steeds aan “De Zuidwend” – verbonden.

De plaatselijke afdeling van Volksonderwijs (typisch een naam uit de 19^e eeuw) wees een voorlopige oudercommissie aan en die mocht bij monde van de heer Essing een poppenkast en een werkbank met gereedschap (en waar was de verbanddoos?) aanbieden, terwijl de heer Ad Veth als voorzitter van de plaatselijke afdeling van Volksonderwijs de schoolbankjes aanbood.

De prachtige windwijzer die gemaakt werd door de Larense kunstsmid G. Th.

Vos naar een ontwerp van Yvonne Smit, sierde tot 31 maart 2007 de schoorsteen van “De Zuidwend.” Toen moest hij naar beneden om in de hal voor de reünisten tentoongesteld te worden

“Zwaan kleef aan” groeide als kool met als top 120 kleuters in 1974 en daarmee bleek er voldoende behoefte aan openbaar onderwijs te bestaan. De toeloop was zo groot dat er al spoedig ruimtegebrek was en een aantal kleuters moest uitwijken naar het hoofdenkamertje van “De Zuidwend”.

De naam

Een aantal voorstellen werd ingebracht (“de Silo”, “Armstrong”, “de Schutkolk” en “Erasmus”) maar uiteindelijk viel de keuze op “De Zuidwend”. De Zuidwend is van oudsher bekend als een strook grond die ten noorden van de tegenwoordige Vaartsteeg en de Raadhuislaan ongeveer vanaf de Eem tot in het Gooise land doorliep.

Uiteraard moest de naam ook op de school komen. De gesmede en gehopeerde letters DE ZUIDWEND (kosten f 495.- + f 75.- voor het schilderen) sieren nog steeds de luifel van de school.

Levensbeschouwelijk onderwijs

Het was een uitdrukkelijke wens van de oudercommissie en VOO dat de school ruimte moest geven aan levensbeschouwelijk onderwijs en zo beleefde Nederland de primeur van humanistisch vormingsonderwijs.

Deze humanistische vorming werd gegeven naast protestants-christelijke en katholieke vorming. Het katholieke vormingsonderwijs was geen lang leven beschoren, want de katholieke kerk weigerde een vergoeding beschikbaar te stellen omdat men van mening was dat wie katholiek onderwijs wilde maar naar de Mariaschool moest gaan. Van het vormingsonderwijs is anno 2007 alleen de humanistische vorming overgebleven.

Samenwerking

De samenwerking tussen de drie scholen was prima, vooral nadat in 1971 Cees van Rijsdam en een jaar later Jan Out hoofd waren geworden van respectievelijk “De Wegwijzer” en de Mariaschool.

Er was tussen de drie schoolhoofden *Windwijzer.*

Voetbalkampioen.

veelvuldig overleg en dat resulteerde o.a. in contacten op sportgebied. In de eerste jaren werd op het veldje aan de Ploeglaan (ongeveer op de plek waar nu de Eemlustlaan ligt) hartstochtelijk gevoetbald om het kampioenschap van Eemnes.

Later werden deze toernooien uitgebreid met scholen uit Blaricum en Laren. We kenden behalve de voetbaltoernooien voor de jongens en handbal voor de meisjes ook speltoernooien in één van de scholen, waarop gedamd (als je won was je “dampioen”) geschaakt, getafeltennist (“De Zuidwend” had inmiddels een prachtige tafeltennistafel aangeschaft), gescrabbeld en gesjoeld werd. Beurtelings organiseerde één van de scholen het binnensporttoernooi, waarbij voor wat ludieke prijsjes gezorgd werd. Eenmaal was onze eigen Eemnesser Dik Bruynestein zo goed om hiervoor prachtige sporttekeningen te maken. Mooie tijden waren dat.

Laren viel al snel af en een paar jaar later vonden we in Eemnes dat we het ook wel zonder Blaricum konden, ook al omdat Eemnes nu over zes lagere scholen beschikte.

De sportdagen van alle Eemnesser scholen zijn nog steeds een goede traditie. Voet-, lijn- en slagbal worden afgewisseld met een speldag.

Vanaf het begin vond men het op “De Zuidwend” belangrijk dat gymnastiekonderwijs door vakleerkrachten gegeven moest worden. Ton van Klooster gaf de aanzet tot een jaarlijks basketbaltoernooi in De Hilt, waarvan de organisatie later werd overgenomen door Eem’78. Kon “De Zuidwend” op voetbalgebied een aardige pot breken, de eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat de winst van het basketbaltoernooi vrijwel altijd naar “De Wegwijzer” ging, mede omdat daar veel intensiever werd getraind.

Voor de spieren werd van alles gedaan, maar hoe was het met de hersens? Ook daar werd aan gedacht en Jan Letterie was ook de initiator van schaaklessen op school. In 1974 stichtte hij zelfs een schaakclubje en na zijn vertrek van de school nam de heer Van Beurden de schaaklessen over. De Eemnesser schaakclub “Het Dikke Torentje” heeft inmiddels de organisatie van het schaakgebeuren overgenomen. Leuk om te zien hoe kleine initiatieven leidden tot schooloverschrijdende toernooien.

De afsplitsing

“Zwaan kleef aan” en “De Zuidwend” groeiden tegen de klippen op en er moesten snel maatregelen getroffen worden. De situatie in beide scholen werd nijpend. De hal van “De Zuidwend” werd gebruikt als klaslokaal en er moesten zelfs leerlingen uitwijken naar het Hervormd Centrum.

In 1974 werd de “Hink Stap Sprong” in de noordbuurt geopend en een honderdtal leerlingen nam afscheid van “De Zuidwend” en “Zwaan kleef aan”.

Buitenschoolse activiteiten

Het allereerste buitenschoolse gebeuren vond al plaats in 1969. Ik was er nog niet bij, maar ik denk dat het de Fi-Wa-To was, georganiseerd door zo ongeveer de aartsvader van de wandelsport en ouder van de school, Bep de Boer.

Fi-Wa-To staat voor fietswandeltocht en heeft tot op heden bijna ieder jaar hele volksstammen op de fiets en in de wandelschoenen gebracht. Bep de Boer zette na de tocht van 1983 een ferme punt achter de organisatie, maar de later ingestelde Fi-Wa-To-commissie zette ieder jaar weer een prachtig parcours uit in het Gooi en/of Eemland en bracht de deelnemers – leerlingen, ouders, oma’s en opa’s – op plekken, waar zij nog nooit geweest waren. De fietstocht werd onderbroken door een wandeling en zo kwam men bijvoorbeeld in het Pinetum in Hilversum, de watertoren van Laren en het dierenasiel in Crailo, waar men een uurtje met een hond mocht wandelen. Helaas was een enkele keer het weer spelbreker en moest de tocht worden afgelast. Een echte topper en tot de dag van vandaag nog steeds op het repertoire.

Wie de moeite neemt om eens een kijkje te nemen bij de leerlingen van “De Zuidwend” op www.schoolbank.nl komt tot de ontdekking dat stokbroodbakken hoog op de lijst staat van favoriete herinneringen. De klodder deeg aan een

Stokbrood bakken.

stok boven een vuurtje was steeds weer een geweldige opening van een nieuw schooljaar. Maar niet alleen de leerlingen – zelfs oud-leerlingen kwamen een stokje meeprikken - beleefden hier hun “finest hour”, ook bij veel ouders kwam het oerinstinct van vuurtje stoken op zo’n avond weer boven en was er iets heerlijkers dan het na afloop mogen uitspuiten van de vuurtjes?

Helaas is er anno 2007 geen stokbroodbakken meer. Het aantal leerlingen werd te groot om het nog zonder gevaar te kunnen organiseren en ook werd het moeilijker om aan deeg te komen toen “De Uitschieter” het brood (en dus ook ons deeg) aan de wilgen hing.

Buitenschools mogen we natuurlijk ook de schoolreizen noemen (op “De Zuid-wend” buitendagen genoemd). Op de grens van Eemnes ligt “De Lieberg” en daar werden heel wat van die buitendagen gehouden zoals een Indianendag (in 1976) en een boerendag (1977 en geëscorteerd door de politie). Ook was dat de plek waar in 1976 voor het eerst door de zesde klas werd gekampeerd. Ook gingen we wel op een buitendag zonder een speciaal thema naar de Lieberg voor het Levend Ganzenbord en andere spelen.

Een grandioze Ridderdag werd op school gehouden, maar helaas was de regen een flinke spelbreker, zodat veel onderdelen niet op het veld, maar “binnen” gehouden moesten worden.

Kindertekeningen met Piet Klaasse op de braderie in 1976.

Fred Mol voor de ingang van de school.

Een prachtig thema voor een buitendag was “Vroeger en Nu” met een pick-nick in de Kerkstraat en oude en nieuwe spelletjes op een schoolplein. Een rondje in een oude automobiel of proberen op zo’n ouderwetse fiets te klimmen... geweldig!

Fantastische herinneringen bewaren we aan het drie weken durende circusproject – in 1988 – met Jan Rauh, die spreekstalmeester was bij Circus Renz. De lange voorbereiding mondde uit in een prachtige voorstelling van ons eigen Circus Rianto. Rauh wist iedere artiest het gevoel te geven dat hij of zij een wereldster was. Wegens het enorme succes werd Jan Rauh in 1998 opnieuw uitgenodigd voor een circusproject: “Circus Bagatelli”

“De Bun-dagen” in de ‘80-er jaren mogen uiteraard ook niet vergeten worden. De sporthal, bowling en zwembad zorgden voor onvergetelijke en vermoeiende dagen.

De jubileumweek ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan bracht ons o.a. een geweldige kinderkermis met een echte zweefmolen.

Het kamperen van 1976 vond navolging en niet alleen bij de Lieberg werden de tenten opgezet. Ook op “De Woensberg” in Blaricum en “De Paasheuvel” in Vierhouten werden met een bezoek vereerd. Een zeilkamp in Vinkenveen was ook onvergetelijk en de laatste jaren werden kampen van YMCA in Leusden en Driebergen en het Koos Vorrinkhuis in Lage Vuursche een doel voor het laatste schooljaar van groep 8.

Hoewel we aanvankelijk de busreizen naar pretparken verre van ons hielden, stapten we uiteindelijk toch in de bus. In 1991 naar het Afrika Museum in Berg en Dal en in 1992 naar “Het Land van Ooit”. Dat werd in 2002 herhaald en toen won “De Zuidwend” de 3^e prijs (€ 100,-) in een bouwwedstrijd. Ook “De Spelerij” in Dieren, het Openlucht Museum en de Natuurschool in Schoorl – die ook in 2007 weer het doel zal zijn – waren fantastische bestemmingen.

Songfestival

Een activiteit die zich in een grote populariteit heeft mogen verheugen is het songfestival. Al snel na de opening van de “De Zuidwend” vond de eerste editie plaats. Nog zonder ouders, want er werd onder schooltijd gezongen. Geluidsversterking was er nauwelijks. Onder het podium lagen ouders een paar snoertjes tegen elkaar te houden en de luidspreker van de grammofoon deed de rest. Omdat de ouders er lucht van kregen dat de prestaties van de kinderen de moeite van het zien en beluisteren waard waren, werd het evenement naar de avond verplaatst. Hoewel de hal toen nog aanzienlijk kleiner was dan tegenwoordig, konden alle belangstellenden er nog wel in, al was het aantal kaartjes

Songfestival in 1979.

waarover een leerling kon beschikken, gelimiteerd. Maar omdat de school zo snel groeide, hadden we in 1974 maar liefst drie avonden nodig. De ouders hoefden ook niet meer onder het podium, want we kregen (nou, kregen) geluidsversterking van de firma Heuvelman uit Baarn, een professioneel bedrijf dat ook voor omroepen werkte. De songfestivals werden altijd zo rond carnaval gehouden, zodat de kinderen konden putten uit een groot arsenaal liedjes.

Aanvankelijk was Benny Vreden hofleverancier van het repertoire, maar langzamerhand ontstonden er ook zelfgemaakte liedjes en ook was het soms mogelijk om gedichten te zeggen. Maar de liedjes bleven toch hoofdzaak. Een jury (gevormd door kinderen) moest het gebodene beoordelen. Het was dus zaak om goede maatjes met de juryleden te worden. De grammofoonplaatjes werden vervangen door cassettebandjes en deze weer door de cd.

Behalve de geluidstechniek was ook de belichting verbeterd. Een aantal ouders werkte bij de omroep en die contacten leverden ons een aantal geweldige “spots” op.

Eenmaal werd uitgeweken (maar dan later in het schooljaar) naar het schoolplein. Ruimte voor toeschouwers was er voldoende, maar de intimiteit was weg en het bleef bij een eenmalig gebeuren.

In 1975 ontdekte de TROS ons songfestival. Zij kwamen opnamen maken, die later werden uitgezonden in een programma van zo’n twintig minuten. Wij kregen het restant op 16 mm, maar konden er weinig mee, omdat beeld en geluid gescheiden waren. Pogingen om de band in het omroep-archief ten behoeve van de reünie van 2007 boven water te krijgen, liepen op niets uit.

Ondanks het succes van het songfestival werd het wel eens tijd voor vernieuwing. Er kwamen voorstellingsavonden al dan niet verbonden met een thema: Afrika in 2005 of Dieren (dit in verband met het thema van de kinderboekenweek) in 2006.

Voor kinderen die niet wilden (of konden) zingen, maar wel hun mond open en dicht konden doen (in de klas was open nooit een probleem en was dicht wat moeilijker) hadden we de play-back-shows. Maar met het vertrek van Hennie Huisman verdwenen ook deze van het toneel.

Rommelm Markt

Al in het tweede schooljaar – dat moet dus 1970 geweest zijn – organiseerde de school een bescheiden rommelmarkt. Deze was gecombineerd met een kindermarkt en een tentoonstelling en sindsdien was dit evenement niet meer weg te denken aan het einde van het schooljaar. Gigantische hoeveelheden “rommel” en bijna evenveel (in onze ogen dan) ging na afloop meestal naar het grof vuil en soms naar een andere rommelmarkt. De opbrengsten waren vaak gigantisch en varieerden van f 1500.- tot zo’n f 4000.-. Ze zijn altijd nuttig besteed. Een flink deel van de opbrengst kwam uit de verkoop van oliebollen. Een giganti-

sche klus voor de bakkende moeders en vaders. Helaas werden de rommelmarkten steeds minder exclusief, ook al omdat Eemnessers op koninginndag in de gelegenheid gesteld werden om hun overvloedige spullen te verkopen. De opbodstand voor de meer waardevolle spullen (die meestal veel geld opleverde) werd steeds leger. Stonden in het begin de beroepsopkopers al ver voor zeven uur voor het hek met hun boodschappentassen, het was duidelijk dat er steeds minder te halen viel. De komst van de Kringloopwinkel – die onze overschotten kwam halen – deed ook al geen goed. Het vele werk woog niet meer op tegen de opbrengst en zo kwam er een einde aan een gezellig gebeuren, dat jaarlijks half Eemnes op de been bracht.

De musicals

“De Zuidwend” heeft een lange musical-traditie. Al vanaf het begin werden ze opgevoerd; aanvankelijk door een aparte musical-groep op vrijdagmiddag onder schooltijd, maar later als afscheid van de zesde klas/groep 8. Benny Vreden was hofleverancier, maar in de jaren '90 gingen een paar leerkrachten zich met het schrijven ervan bemoeien, zodat ze beter aangepast konden worden aan het aantal leerlingen. De producties van Çanci Geraedts overschreden het woord “musical”.

Zij bewerkte in 1978 een mooi verhaal van de Russische schrijver Reiner Zimnik tot een groot spektakel: “De Bereman”.

Alle 151 leerlingen deden er aan mee. Dit stuk zou oorspronkelijk als afsluiting van de Ridderdag opgevoerd worden, maar het was zo'n spektakel geworden, dat we er een aparte avond voor vrij hielden. Uiteraard zou het stuk op school opgevoerd worden, maar door het slechte weer (de verwachtingen waren ook niet best) weken we uit naar de Expo-hal in Hilversum. De maandagavond bleek nog vrij te zijn en zo reden vrachtwagens (van o.a. Eddy Haaxman en autobedrijf Van Voorden) vol attributen op maandag af en aan naar Hilversum. Het podium op school moest eerst worden afgebroken en daarna uiteraard weer worden opgebouwd. Zonder enige repetitie in de Expo-hal zetten de leerlingen een geweldige show neer. De ouders moesten zelf voor stoelen zorgen, want voorzieningen waren er niet.

De beer en z'n bereman.

Slechts vier muren en een balustrade. Saillant detail uit het programmaboekje: *Zigeuner – Marc Mens – Jochem*. Dat kan anno 2007 echt niet meer.

Toen in 1979 de school tien jaar bestond had Çanci opnieuw iets in petto. Dank zij een tomeloze inzet van iedereen werd “Tijl Uilenspiegel” een fantastisch gebeuren. Ditmaal wel buiten op het schoolplein, hoewel een enorme onweersbui halverwege de pret dreigde te verstoren. De show ging echter, na een onderbreking, gewoon door.

Het laatste kunstje van Çanci (althans op school) was “De man die zichzelf weggaf.” Het woord “school” was wat misplaatst, want daar vonden alleen

de generale repetities plaats. De uitvoeringen (twee) vonden plaats in de stal van de familie Wiggerts op de Meentweg. Ook Joost Prinsen had een flink aandeel aan de voorstelling, want van hem was een aantal – speciaal voor ons geschreven – liedjes. Een koe, die vanwege het weer nog niet naar buiten kon, loeide de gehele voorstelling gezellig mee.

Een paar vaders hadden een fantastisch draaibaar decor gemaakt dat voor het eerst werd gebruikt voor “De Sprookjeshutspot” in 1983, een heerlijke musical waaraan de hele school meedeed.

De houthakkers voor het nieuwe decor.

UNICEF en andere goede doelen

Unicef heeft altijd een warme plaats in de Zuidwend-harten gehad. Al vanaf het begin stonden kinderen van de school bij de bekende UNICEF-bomen, die op verschillende plaatsen in het dorp werden neergezet waarbij passanten tegen een financiële bijdrage een door de leerlingen gemaakte versiering in de boom konden hangen. Aanvankelijk gebeurde dit op de zaterdag vóór kerst, maar later werden aanvankelijk de vrijdag (koopavond) en later de donderdag voor “Versier de boom” bestemd, omdat de dorpingen vaak al op vrijdag met vakantie gingen. In de loop der jaren nam het aantal winkels toe en daarmee ook het aantal bomen. De eerste actie leverde f 951,54 op, terwijl de opbrengst in 1993 het dubbele was. Op “De Zuidwend” was men zo enthousiast voor deze actie, dat we nog een paar jaar bij de bomen gestaan hebben, terwijl UNICEF deze actie allang niet meer ondersteunde. Het opgebrachte geld ging overigens wél naar het goede doel.

Aan “De Loop voor UNICEF”, die ieder jaar in Laren gehouden wordt, lopen ieder jaar veel leerlingen van de hoogste groepen mee.

In het begin van de 80-er jaren fietsten leerlingen en andere belangstellenden onder de titel “Fietsen voor Nicaragua” drie Batavusjes voor leerkrachten in dit midden-Amerikaanse land bij elkaar.

In 1984 stonden de leerlingen van de klassen 3 t/6 hun geld voor de sinterklaas-surprise (f 5.- p.p.) af aan de actie “Eén voor Afrika”.

In 1988 hadden de leerlingen van de groepen 7 en 8 zich op een energie-project gestort en omdat de “Vereniging Milieu-defensie” en de “Organisatie voor duurzame energie” net een actie hielden om een windmolen op Texel te krijgen, wisten de leerlingen meteen waar hun bijengespaarde geld naartoe moest.

“De Zuidwend” en de Gooise Matras

In 1971 was “Stuif-es-in” de eerste kennismaking van de leerlingen met de televisie, gevolgd door een optreden van Wil Rohde met haar humanistisch ge-

Een deel van de vijfde klas deed mee aan Eric of het klein insectenboek.

vormde leerlingen. Leerlingen van klas 6 wonnen in 1979 de eerste prijs (f 750.-) in het programma “’t Spant erom”. Hoe de TROS bij ons songfestival terecht kwam, is reeds beschreven, maar diezelfde omroep zocht een aantal leerlingen van de vijfde klas uit voor de verfilming van “Eric of het klein insectenboek” van Godfried Bomans. Voorwaarde voor de deelnemende meisjes: lang haar om pijpekrullen in te draaien.

We figureerden in “Ha, die Joris”, “Speelplaats”, “Doet-ie-’t of doet-ie ’t niet” en Ko de Boswachter, al betrof deze laatste medewerking slechts een paar shots in de leader. De TROS maakte een programma over reizen: “Speelplaats” en daar mocht de vierde klas aan meedoen. Ook de schooltelevisie kwam wel eens naar “De Zuidwend” om vooral in de lagere groepen opnamen te maken.

In 1995 leverde deelname aan de Klimrek-quiz door twee jongens van groep 8 een bezoek van de hele klas aan het Archeon in Alphen aan de Rijn op.

Een sinterklaassuitzending van de 5^e klas in 1981 via de Wereldomroep leverde leuke reacties + een paar bezoeken van mevrouw Petrova uit Bulgarije op.

Veranderingen

In 1985 ging de basisschool van start. De klassen werden groepen (van 1 t/m 8). Fred Mol gaf er de voorkeur aan om groepsleerkracht te worden, maar nam nog een jaartje de honneurs waar voor de nieuw te benoemen directeur. Dat werd Jan Mulder, die in 1986 kwam.

De oude kleuterschool werd afgebroken en de nieuwe aanbouw aan “De Zuidwend” werd in 1983 gerealiseerd.

In 2001 werd Jan Mulder opgevolgd door Maria Rigter, die tot op heden nog steeds directeur van de school is.

20 maart 1998 was een trieste dag – uiteraard niet alleen voor “De Zuidwend” – want toen overleed Fred Mol – de man die voor leerkrachten en ouders een grote inspirator is geweest. Velen bewaren warme herinneringen aan hem.

Fotograferen

In 1975 kwam Rutger ten Broeke – docent op de Amsterdamse filmacademie – de leerlingen van de vierde klas wegwijs maken op het gebied van de fotografie. In een ruimte van de kleuterschool werd een donkere kamer ingericht en weldra was fotograferen een onderdeel van handvaardigheid. Heel wat leerlingen hebben hun eerste foto in onze donkere kamer laten ontstaan. We gingen naar “Groeneveld”, Bunschoten, Laren en onze eigen polder om mooie – zwart/wit – foto’s te maken.

Ook werd het maken van fotoverhalen niet geschuwd.

Toen halverwege de jaren ’80 de kleuterschool werd afgebroken en de nieuwbouw werd gerealiseerd, moesten we in een magazijn een donkere kamer realiseren, want foto’s maken was een toppertje.

Foto's maken in de polder.

En ook nog...

In 1977 nam burgemeester De Bekker afscheid met een rondje langs de scholen en dus ook bij "De Zuidwend". Behalve een geweldig feestprogramma kreeg hij van de leerlingen een boekje met prachtige opmerkingen. Zoals:

*...ik heb nog nooit klachten gehad over Eemnes en ook niet over u...
...eemnes is een erg leuke stad, op de hoek bij ons gebeuren veel
ongelukken...*

"Kwaliteit onderwijs in gevaar" kopte "De Gooi- en Eemlander" ergens in 1982. Er was veel aan de hand. Niet alleen wilde de toenmalige minister van Onderwijs – de heer Deetman – 1 miljoen minder voor het onderwijs uittrekken, ook had hij het plan om 4-jarigen voortaan uitsluitend aan het begin van het schooljaar toe te laten tot het basisonderwijs.

We waren het zat. Hoewel leerkrachten nooit uitblinken in het neerleggen van werk (de kinderen mogen niet de dupe worden) vonden we het tijd worden om eens te gaan staken. Er stond een klassenvergroting op stapel en ook zouden we een salariskorting van 1,65% moeten slikken. En dat pikten we niet. De deur

Afscheid burgemeester De Bekker.

bleef gesloten. En wel een week lang. Dat werd natuurlijk niet door iedereen in dank afgenomen, maar er moest maar eens een daad gesteld worden. Natuurlijk kwamen de leerkrachten wel op school en niet alleen om sympathisanten of tegenstanders te woord te staan. Massaal trok “het onderwijs” naar een manifestatie in Bussum.

In 1981 kregen we via de weduwe van de heer Van Emden uit Laren de beschikking over een prachtige collectie stenen, die door de heren Boelsma en Bus met veel liefde en geduld tot een mooie permanente tentoonstelling werd omgetoverd.

Een niet weg te denken traditie is ook het paaseieren verstoppjen. De leerlingen van de lagere groepen moeten op zoek naar paashaas en 200 eieren, terwijl de bovenbouw zich het vuur en zand uit de sloffen rent tijdens de paasloop. Viel pasen te vroeg, dan werd het gewoon de pinksterloop.

Het 30-jarig bestaan is bescheiden gevierd. Nienke Mol was dertig jaar leerkracht en werd natuurlijk in de bloemen gezet. Ballonnen werden opgelaten, er werd weer stokbrood gebakken en er werd een dansproject van de Stichting Kunstzinnige Vorming in Amersfoort afgesloten.

Winnaars van de paasloop in 1997.

Twee keer kregen we inwoning: de Mariaschool en de Blauwe Dik Dik vonden bij ons gastvrij onderdak.

In 2001 werden de bestuurstaken van de gemeente overgenomen door de “Stichting basisonderwijs Gooi- en Eemland”. Het betrof de openbare scholen uit Eemnes, Laren en Huizen + twee montessorischolen in Huizen.

Tot slot

Tot zover een selectie uit 38 jaar onderwijs aan de Raadhuislaan. Velen hebben hun steen (tje) bijgedragen aan een geweldige school, die op het ogenblik bloeit als nooit tevoren. Met weemoed zullen de leerkrachten de school verlaten, maar aan de andere kant zal de prachtige clusterschool voor een enorme uitdaging zorgen. Veel is geschreven, maar nog meer is helaas onvermeld gebleven. Misschien bij een volgende gelegenheid?

De Protestants Christelijke Basisschool De Wegwijzer van 1970 tot 2007

CEES VAN RIJSDAM

Prehistorie van De Wegwijzer in vogelvlucht

De Protestants Christelijke Basisschool De Wegwijzer komt voort uit “De School met den Bijbel”. Voor 1875 was er enkel een openbare school in Eemnes met een Rooms-Katholieke onderwijzer. De kerkenraad van de Hervormde Gemeente Eemnes-Buiten richtte in 1882 een vereniging op om te komen tot een christelijke school. Op 10 oktober 1882 werd opdracht gegeven om een school met onderwijzerswoning te bouwen. Op 12 juli 1883 werd de school, gelegen aan de Laarderweg geopend. Ds. Doornveld hield een toespraak in de kerk en de kinderen kregen daarna op school chocolade en krentenbroodjes. Door een groeiend aantal leerlingen ontstond eind jaren 1960 de behoefte aan een nieuw en groter gebouw. Het duurde even, maar op 7 oktober 1970 werd aan de Ploeglaan een nieuw gebouw geopend en in gebruik genomen. In 1959 werd aan het Torenzicht een semi-permanent gebouw geopend, genaamd “Kleutervreugd”. Het duurde tot 1969 voor er een permanent gebouw kwam en dit kreeg de naam “t Overstapje”. De verenigingen voor kleuteronderwijs en

Protestants Christelijke Basisschool “De Wegwijzer” (april 1973).

1982 – Gevelsteen 'School met den Bijbel'.

1970 – Bouw nieuwe school.

7 oktober 1970 – Opening De Wegwijzer.

lager onderwijs werden in 1972 samengevoegd.

De Wet op het Basisonderwijs maakte in 1985 er een basisschool van: "De Wegwijzer". Het gebouw aan de Ploeglaan werd uitgebreid en in 1988 verhuisden de kleuters naar hun nieuwe onderkomen. In 1994 werd een noodlokaal toegevoegd aan het bestaande complex. Per 1 januari 2000 ging de Vereniging voor Protestants Christelijk onderwijs te Eemnes op in de Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs te Hilversum en omgeving.

In 2005 is het bestuur overgegaan van een vereniging in een stichting. De Wegwijzer is nu onderdeel van de Stichting Proceon (Protestants Christelijk Onderwijs).

Het schoolleven van 1970 tot 1980

Op 7 april 1970 werd de eerste steen ingemetseld bij De Wegwijzer door de penningmeester de heer Meijers. Op 7 oktober 1970 vond de opening plaats van de nieuwe school. Het was een dag om nooit te vergeten! Na de gebruikelijke toespraken in het Hervormd Centrum werden de gasten door alle leerlingen afgehaald en trokken we gezamenlijk in een feestelijke optocht naar de Ploeglaan. Daar werd de deur heel officieel geopend door de leerlingen Erwin Bout en Joke Brullemans. 's Avonds stonden de deuren wijd open voor alle belangstellenden. Het schoolleven de daaropvolgende jaren laten we herleven door middel van verschillende gebeurtenissen op verschillende tijdstippen.

7 oktober 1970 – Schoolteam: Anneke Brouwer, Cees van Rijsdam, Elly de Leeuw, Luc Muilwijk en Willy Herzog.

Oktober 1971 — Nu de tijd nadert dat de heer Muilwijk de school gaat verlaten, verheugt het ons dat wij u enige positieve mededelingen kunnen doen over de vervulling van de vacature van onderwijzer voor de zesde klas. Het bestuur heeft voor deze functie de heer W. Goezinnen uit Haarlem benoemd. De heer Goezinnen zal per 1 januari 1972 in dienst treden, omdat hij op de school in Haarlem nu nog niet gemist kan worden. De heer Van Rijsdam zal, zoals afgesproken, gedurende deze periode extra aandacht geven aan de begeleiding van de leerlingen van de zesde klas.

December 1972 — Dinsdagavond 28 november j.l. was de start-avond van werkzaamheden voor het doku-centrum. Verdeeld over vier werkploegen waren op die bewuste avond zo'n slordige 35 mensen aan het timmeren, plakken, lijmen, filmstroken rubriceren, stempelen, ordenen, knipsels uitzoeken, enz., enz. Onder het genot van een kopje koffie kwam er een werkdrift over de aanwezigen die wij niet voor mogelijk hadden gehouden, en na amper twee uur bezig zijn, was er een hoeveelheid arbeid verricht die eigenlijk gepland was voor meerdere avonden. Het beoogde doel: samen werken aan een leermiddel voor de kinderen, werd nadrukkelijk werkelijkheid.

Juni 1973 — Van 1 t/m 4 mei heeft de zesde klas genoten van een zeer geslaagde werkweek in “IJsselstein” bij Hattem; naast de intensief voorbereide studiemorgens was er ’s middags tijd voor excursies (museum en historische rondwandeling Zwolle) en een speurtocht; al met al vier dagen vol werkgenot, spel, calorierijke voeding, enz.

September 1974 — 1400 Gulden voor Celebes. Mevrouw Ridderbos en de heer Gilhuis van de Unie “School en Evangelie” bedankten in een geestige en informatieve speech de kinderen en ouders voor het bijeengespaarde bedrag. Zij maakten tegelijkertijd de start bekend van ons nieuwe jaarproject dat de christelijke scholen in Eemnes ter hand gaan nemen: de bouw van een basisschool in het Turkana-gebied in Kenya. Gezien het succes van de vorige actie zijn we allen hoopvol gestemd voor het slagen van dit project in Kenya.

Maart 1975 — Enkele weken geleden was het een gejuich en gerol rond de school: 45 kinderen hadden ingeschreven voor de zo langzamerhand traditioneel geworden rolschaatswedstrijden; al weken lang werd er driftig geoefend en op de middag zelf werd er met grote inzet gereden om in de kortste tijd rond de school te komen. Ingrid den Boggende en Tonnie Peters bleken achteraf de snelsten te zijn.

Februari 1977 — Op woensdagmiddag 9 maart spelen we op school de voorronden voor het speltoernooi van 16 maart, dat in Blaricum wordt gehouden. We doen mee met dammen, schaken, scrabble, sjoelen en tafeltennis. Voor het

Zeventiger jaren – Rolschaatswedstrijd.

1974 – Bonte avond.

Zeventiger jaren – Overblijven in de school.

laatste spelonderdeel hebben we voor een prikkie beslag kunnen leggen op een echte wedstrijdtafel, die nu een plaatsje in de school heeft gekregen.

Oktober 1978 — Alle werkgroep-besprekingen zijn achter de rug en alle participatie-processen zijn weer geïntegreerd in het schoolgebeuren. Moederhulp draait met 9 personen, docu-centrum met 16 personen, creatief met 8 personen en niveau-lezen met 18 personen. Geweldig dat zoveel ouders mede bezig willen zijn met het onderwijs van en aan hun kinderen!

Juni 1979 — Er is een tijd geweest dat enkel de hoogste groep, klas 6, op kamp ging. De andere klassen van de toenmalige lagere school, de klassen 1 t/m 5, hadden een schooltrip. De kleuters hadden hun eigen feest. Zo gingen op 7 juni 1979 de klassen 1, 2 en 3 op stap en een dag later de klassen 4 en 5. Twee dagen hadden we een bus vol met kinderen, appels, lunchpakketten en melkbus-sen met ranja. Joke Laernoës had voor de groepenindeling gezorgd, Ineke Yska voor de spelletjes, Erik de Haan voor de reisgelden en de films, Cees van Rijsdam voor het draaiboek en het vervoer. Greet Oldenziel en Gery Manten van de OR zorgden voor de voeding. Op 7 juni gingen we met 53 kinderen naar Dierenpark Wassenaar en Panorama Mesdag. De spelletjes deden we op het strand van Scheveningen, waarna we weer richting Eemnes togen. Tegen 17.00 uur

waren we weer terug. Op school wachtte een heus diner, bestaande uit patat met, kroket, ijs, appelmoes en melk. Tenslotte draaiden we een film en om 19.00 uur gingen we allen, moe maar voldaan naar huis. De klassen 4 en 5 hadden nagenoeg hetzelfde programma. Alleen gingen deze 44 kinderen in plaats van naar de dierentuin naar het Museum van Onderwijs in Den Haag. Deze schooltrip kostte per kind f 19,50 en dat was zeer scherp gecalculeerd, zo scherp zelfs dat we uiteindelijk f 116,49 te kort kwamen. En het volgend jaar: kamp voor iedereen!

Oktober 1980 — Feest ter gelegenheid van tien jaar Wegwijzer. Op vrijdag 3 oktober ontvangt iedereen de feestkrant met het volledige feestprogramma. Op maandag 6 oktober vindt er een reünie plaats voor oud-leden van team, schoolcommissie en bestuur. Dinsdag 7 oktober houden we in de morgen een spelenkermis, een puzzeltocht en een fietsenrally. Tussen de middag genieten we van een feestelijke lunch in de hal, 's middags is er een avontuurlijke paspoortentocht en de dag wordt besloten met een spetterende Bonte Avond. In deze periode van tien jaren mogen de volgende activiteiten niet onvermeld blijven: de Nationale Ouderavond (nov. 1970), opstarten van de oudercommissie (jan. 1971), discussieavonden over Jenaplan-onderwijs m.b.t. de nieuwe

Tachtiger jaren – Schoolkamp.

school in de Noordbuurt (1975/1976), huwelijk van Ineke Bos en Keimpe Yska (mei 1979), brand in de fietsenstalling (mei 1979), grootse feestavond met en voor alle ouders (november 1979). Zeker niet te vergeten de afscheidsfeesten van de volgende leerkrachten: de heer Muilwijk, Willy Herzog, Elly de Leeuw, Nelleke van Ravenswaay, Anneke van Dalen, Teun van Dalen en Wim Goezinnen.

Het schoolleven van 1981 tot 1995

November 1981 schreef Greet Oldenziel, voorzitter schoolcommissie:

Van Oudercommissie naar Schoolcommissie

Vooruitlopend op de uitvoering van de integratiewet die in 1983 in werking zal treden, heeft de bestaande oudercommissie haar naam veranderd in schoolcommissie, wat inhoudt: niet enkel werken in opdracht van het schoolteam, maar meer zelfstandig naar buiten treden en dus meer contact met de ouders krijgen.

De eerste stap naar de ouders toe, was het opstellen van een enquête om de ouders te vragen hoe de schoolcommissie zou moeten gaan functioneren. Naar aanleiding hiervan is door de schoolcommissie een praataavond georganiseerd waarmee getracht werd de ouders en de schoolcommissie dichter bij elkaar te brengen. Besloten werd o.a. dat de leden van de schoolcommissie ouders van nieuwe leerlingen gaan bezoeken om een en ander te vertellen

over school en schoolcommissie. Daarbij wordt een informatiepakket aangeboden over de werkzaamheden van de schoolcommissie, bestuurszaken en inlichtingen betreffende de school. Gezien het succes van het afgelopen jaar is gebleken dat de schoolcommissie inderdaad als zelfstandig orgaan kan optreden. Zij is dan ook van plan in de toekomst deze manier van werken te continueren en uit te breiden, dit alles echter in nauwe samenwerking met het team en in overleg met de ouders.

Negentiger jaren – Jaarvergadering schoolcommissie.

Een eeuw christelijk onderwijs in Eemnes

Het Protestants Christelijk onderwijs in Eemnes viert in oktober haar 100-jarig bestaan (1882-1982); enkele activiteiten ter gelegenheid hiervan willen we ook nog even noemen.

Het herdenkingsboek “Een eeuw Christelijk onderwijs in Eemnes” is uitgegeven. Twee jaar lang is door verschillende mensen aan dit jubileumboek gewerkt. Het staat vol met unieke foto's en is in een uitgave van 1000 exemplaren gedrukt.

Januari 1982 — Fakkellijden op de Eemnesservaart. De krant schreef: de fakkeltocht die zaterdagavond werd gehouden is een schot in de roos gebleken. Naar schatting tweeduizend mensen hulden de vaart in een sprookjessfeer. In de donkere avondlucht trokken mensen en kinderen schaat-send of lopend over het ijs. Het leek wel of heel Eemnes was uitgelopen om dit schouwspel mee te maken.

April 1982 — Planten van de Eeuwfeestbomen, ter herinnering aan het jubileum, op de schoolpleinen van Het Noorderlicht en van De Wegwijzer.

Mei 1982 — Fancy-fair, een fondsenwervende activiteit en kramen met veel zelfgemaakte dingen als: broodfiguren, houtsnijwerk, breisels, poppen enz. Ook werd er gevraagd naar plantenstekjes ter verkoop.

Juni 1982 — Stratenloop. Er werd een trimprestatie-loop gehouden over een autovrij parcours, met de start bij Het Noorderlicht. Om 19.00 uur startte de 1500 en de 2500 meter en om 19.30 uur de start over 5, 10 of 15 kilometer. De inschrijving verliep geweldig en iedere deelnemer ontving een herinneringsvaantje.

Zaterdag 4 september 1982 — De dag begon met een herdenkingsbijeenkomst in de Ned. Herv. Kerk te Eemnes-Buiten, voorganger: ds. M. Bergsma. Dan lopen wij naar de school aan de Ploeglaan voor de onthulling van de herdenkingssteen. Toen volgde een gezellige receptie in De Hilt, waarna een grootse reünie plaatsvond, met tevens de presentatie van het Eeuwfeestboek, het bekijken

*Negentiger jaren –
Creatief met juf Nel Bergsteyn.*

1978 – Speldag / vossenjacht.

*Negentiger jaren –
Blokfluitles met juf Nelly Dop.*

van de historische tentoonstelling en genieten van cabaret en film.

Dinsdag 7 september 1982 — Kinderfeestdag, bestaande uit: een spectaculaire start met vliegtuig en ballonnen, een spel- en doe-activiteit, een vossenjacht, een fietsbehendigheidstocht en als afsluiting: poppentheater Fatsnerran in De Hilt.

Zendingsgeld toen en nu (van 1973 tot 2000)

Vanaf 1973 hebben wij wekelijks geld ingezameld voor projecten in de Derde Wereld. Veel plaatsen en gebieden in minderbedeelde delen van onze wereld mochten wij verrassen met geld dat op de maandagmorgen binnenkwam. Velen van ons herinneren zich nog de Unie-projecten voor Celebes, Magelang, New Delhi, Sri Lanka, Kenya/Turkana, Rhodesie, Egypte, Malawi, Kameroen, Ruanda, Zimbabwe, Sierra Leone, Oeganda, Argentinië/Mendoza, Suriname/Stoelmans-eiland, Brazilië/Arapoti en Nicaragua. Allemaal ontwikkelingsprojecten voor kleuter- en basisscholen. Projecten van voorheen van de Unie “School en Evangelie”, later: Unie voor Christelijk Onderwijs en nu bekend als Edukans. Vanaf het schooljaar 1979/1980 heeft De Wegwijzer ook pleegkinderen geholpen van het Foster Parents Plan: Carina Ramiro op de Filippijnen, Jumali op Java en Muliyadi op Lombok. We waren blij en dankbaar dat we ook op deze wijze andere kinderen mochten en konden helpen!

Oud-leerling Sander Dercksen aan het woord

In oktober 2000 schreef hij in de jubileumkrant “30 jaar Wegwijzer” over zijn periode op school.

Het is nu zo'n 16 jaar geleden dat ik mij als klein jongetje naar De Wegwijzer zag gaan. Op ca. 100 m. van het ouderlijk huis staat dit gebouw met zijn leslokalen in het midden van wat we toen nog een klein dorpje noemden.

Als ik me niet vergis bestond de school toen nog uit vier lokalen. Elk lokaal bood ruimte voor twee groepen plus één meester of juf. Om jullie een blik te gunnen vanuit mijn geheugen een kleine opsomming van zaken die ik nog haarfijn weet. De altijd beregezellige weekopeningen en weeksluitingen, de openingen door de leerkrachten en de sluitingen door de leerlingen zelf. De schoolkampen: elk jaar weer werd er een schoolkamp georganiseerd en elk jaar weer een grote hit. Creatieve middag met juf Nel Bergstein: altijd weer werd er op zo'n middag geknutseld onder de leerlingen; en de huismoeders stonden altijd paraat een ieder tot hulp te zijn. De musicals: ook altijd een hoogte-

1985 – Fietsen naar het kamp.

Negentiger jaren – Weeksluiting.

punt, mede doordat je vaak veel moest oefenen, waardoor er minder tijd voor de les overbleef.

Avondvierdaagse: ik heb ergens nog vijf van die medailles; hier werd door een ieder actief aan meegelopen, vaders, moeders, kinderen en leerkrachten.

De thee en koffie rondbreng-service: eens in de zoveel tijd was het weer jouw beurt, dan mocht je samen met je klasgenootje 's middags thee en koffie zetten, om het vervolgens in de verschillende lokalen aan te bieden aan de leerkrachten. Het kringgesprek: elke ochtend in de kring, was er de mogelijkheid iets te vertellen over wat je had meegemaakt, de dag ervoor; je hoorde altijd de leukste dingen.

Regionaal Nieuws van De Gooi en Eemlander schrijft op 7 oktober 1988:

Eemnesser Overstapje stapt over

De Eemnesser kleuterschool "t Overstapje heeft vanmorgen officieel haar nieuwe onderkomen bij basisschool De Wegwijzer betrokken. De kleuters verrichtten de opening door een aantal linten door te knippen. Daarna mochten ze als eersten naar binnen om hun spiksplinternieuwe lokalen te bekijken. 't Overstapje dat voorheen

Oktober 1988 – Het 'Overstapje' stapt over.

aan het Torenzicht stond, moest verhuizen omdat de nieuwe wet voor basisonderwijs voorschrijft, dat een kleuterschool bij een basisschool moet zitten. Tekenaar Dik Bruynesteyn had voor de opening, die samenvalt met de verjaardag van de school De Wegwijzer, speciaal een tekening gemaakt. Het pronkstuk komt te hangen in de hal van het spiksplinternieuwe kleutergedeelte.

In oktober 1989 vermeldt dezelfde krant:

De Wegwijzer zet docenten in het zonnetje

Directeur Cees van Rijsdam en docente Joke Laernoës vierten a.s. vrijdag het feit dat zij beiden 25 jaar in het onderwijs zitten. Zij worden uiteraard door collega's en leerlingen in het zonnetje gezet. De jubilarissen worden die dag met een landauer van huis gehaald. Tussen 9.00 en 14.00 uur wordt het heugelijke feit uitbundig gevierd. Er zijn allerlei spelletjes voor de kinderen en er worden oliebollen gegeten. Vanaf 20.30 uur is er Open Huis en zijn ook oud-leerlingen en andere belangstellenden welkom op de school.

Het volgende krantenbericht verscheen op 13 oktober 1993:

De Wegwijzer loopt voor een noodlokaal

Een straffe wind en donkere wolken weerhielden de kinderen van de christelijke basisschool De Wegwijzer er niet van een fiks aantal rondjes te lopen rond hun eigen school of de directe omgeving daarvan. Op die wijze brachten ze via een sponsorloop geld bijeen voor de inrichting en verfraaiing van het noodlokaal dat bij de school komt te staan. Na ruim een uur geld tellen kon directeur Van Rijsdam meedelen dat er bijna 6100 gulden bij elkaar was gehold en dat was meer dan hij had durven dromen. Dat noodlokaal is noodzakelijk geworden omdat het leerlingaantal de afgelopen jaren flink is gegroeid. Zozeer zelfs dat de leerlingen van groep 7 en 8 sedert ruim een jaar hun onderwijs in de gemeenschapsruimte moeten ontvangen.

1994 - Plaatsing noodlokaal.

1988 – Aanbouw kleuterschool.

Een groot interview in De Gooi en Eemlander van 19 september 1994.

Een emotioneel signaal uit Eemnes

“We zeggen: stop in godsnaam met die regelzucht”.

Verhalen van en over directeuren van basisscholen die worden geacht manager te spelen en die worden bestookt met immense formulierenstromen van tomeloze bureaulade-ambtenaren uit de onderwijs-hoofdkwartieren in Den Haag en Zoetermeer. Een altoos draaiende Kafka-achtige mallemolen. Leuk als grap over het geduld van ronde of vierkante archieven: de prullenbak waarin menige onbegrepen missive voorgoed verdwijnt. Het bijzondere is dat de schooldirecteuren en hun schoolbesturen in Eemnes dat nu eens samen naar buiten hebben gebracht. Openbaar (Jan Mulder), Katholiek (Jan Out) en Protestants (Cees van Rijsdam), oftewel waar een dorp als Eemnes groot in kan zijn!

zo schreef journalist Jos Haagmans.

Oktober 1995, 25 jaar Wegwijzer

Betty van Dillen schreef in de jubileumkrant het volgende:

De ouderraad en de medezeggenschapsraad willen de school van harte feliciteren met dit jubileum. Ouders tegenkomen op De Wegwijzer is een gewone zaak voor ons, maar we moeten ons realiseren dat het uitzonderlijk is en een typisch kenmerk van De Wegwijzer. Ouders zijn in die 25 jaar altijd van harte welkom geweest en werden betrokken bij het reilen en zeilen van de school. Langs deze weg willen wij team en directie bedanken voor hun welwillendheid en wij spreken de wens uit dat de komende 25 jaar deze optimale samenwerking zal blijven bestaan tussen de school, de ouderraad en de medezeggenschapsraad.

Ineke Nieuwenhuis beschreef haar herinneringen als volgt:

Ondermeer als voorzitter van de toen geheten Oudercommissie, de sport- en speldagen, de schoolkrant en natuurlijk de schoolkampen komen bij mij de volgende herinneringen boven. De Oudercommissie was nog niet officieel, een

1988 – Sportteams.

voorzitter hadden we niet, daar waar nodig verleenden we vanaf 1972 hand- en spandiensten, later veranderde de naam in Ouderraad. In oktober werd er altijd feest gevierd. Veel speurtochten, vossenjachten, spelenkermissen en zeskampen werden toen gehouden en die feesten werden altijd besloten met een gezamenlijke maaltijd in de hal bestaande uit... ja natuurlijk wat anders dan patat, appelmoes, veel mayo, en een kroket. Weet u eigenlijk hoe de naam van de schoolkrant Stapje Wijzer is ontstaan? Toentertijd waren er nog twee scholen: 't Overstapje en De Wegwijzer. De scholen werden samengevoegd, dus u raadt het al, de naam werd Stapje Wijzer!

Negentiger jaren – Schaatsen in Utrecht.

Voordat we op schoolkamp gingen was er het schoolreisje, ik herinner me nog Panorama Mesdag, de hei bij Ede, Madurodam, de Dierentuin, het strand, en bij aankomst op school doken we allemaal weg in de bus, dachten de ouders dat de bus helemaal leeg was!

De schoolkampen waren een feest, we begonnen in Austerlitz, toen naar De Kleine Voordijk, vervolgens één jaar naar de Elzenhoeve, toen De Tortelduif in Lunteren en tenslotte naar De Beukhof in Putten.

Van 2 t/m 6 oktober was het feest op school, met de volgende activiteiten, sing-in, ballonnenwedstrijd, jubileumboek maken, muziekprogramma, wandel- en fietspuzzeltocht, sponsorloop, schilderijen maken en verkoop, kinderfeestspelencircuit, en op de laatste dag vieren wij het 25-jarig onderwijsjubileum van Ineke van Gelder en Erik de Haan met kinderspelen en 's avonds een gezellig open huis.

De "laatste" jaren aan de Ploeglaan

Erik de Haan schrijft in de jubileumkrant van 30 jaar De Wegwijzer op 7 oktober 2000 het volgende:

In de afgelopen 30 jaar is het onderwijs sterk veranderd. Was er vroeger sprake van een frontale klassikale benadering, nu wordt er veel meer ingespeeld op de individuele verschillen en behoeften van kinderen. Het is de bedoeling dat kinderen minder snel verwezen worden naar een school voor speciaal onderwijs. Dat vraagt aanpassingen van mensen, maar ook van het gebouw. Er is behoefte aan kleinere ruimtes naast het leslokaal. In deze kleinere ruimtes kunnen leerlingen in kleine groepjes werken of individuele hulp krijgen. De computer zal een steeds belangrijker hulpmiddel worden. Leerlingen zullen informatie opzoeken op, en communiceren via internet. Ook dit stelt specifieke eisen aan het gebouw. De

Wegwijzer voldeed in 1970 aan de toen geldende onderwijsbehoeften. Nu is dat anders. Wij doen ons uiterste best om hieraan te voldoen en dat lukt ook, maar... een nieuw (cluster)gebouw zou prettig zijn. En zo ben ik bij de toekomst beland. Is dit de laatste lustrumviering in dit gebouw of vieren we ook nog het 7^e lustrum? Gaan we binnen afzienbare tijd verhuizen naar een nieuw clustergebouw met twee collega-scholen, een peuterspeelzaal en naschoolse opvang? Zou het niet mooi zijn als de volgende feestkrant wordt uitgegeven bij de opening van het clustergebouw?

In dezelfde jubileumkrant staat het programma vermeld van de viering op 6 oktober. 's Morgens gaan we de nieuwe schoolvlag hijsen en een boom planten, gevolgd door een feestelijk gevarieerd activiteitenprogramma in de school.

's Middags wandelen alle kinderen in optocht naar De Hilt en daar begint de kindervoorstelling "Het verhaal van Vogeiland" door Simon en Zo.

Maart 2001 — Afscheid van meester Cees

Om kwart over zeven verzamelt groep 6/7 zich op school met versierde fietsen, steps of skeelers. De kinderen krijgen ontbijt op school en Cees en Jet van Rijdsdam krijgen hun ontbijt thuis. Om kwart over acht komen de andere kinderen op school, zij krijgen allen een school T-shirt en daarna begint de optocht. Helaas kunnen we geen gebruik maken van paarden en boerenkarren vanwege de mkz, nu worden het aanhangers, skelters, karren of step en alles versierd. De morgen wordt besteed aan een groot spelencircuit, ook nog vanwege het 30-jarig bestaan van de school. Tussen de middag wordt er op school gegeten en 's middags is er een speciaal cadeau-evenement in de speelzaal. Vanaf 19.00 uur is er een receptie met een officieel gedeelte met zang en toespraak.

December 2002 — Afscheid van meester Erik

Na 26 jaar aan de school verbonden te zijn geweest neemt Erik de Haan afscheid. Erik kwam in 1976 op De Wegwijzer werken als groepsleerkracht. Nadat de wet op het basisonderwijs in 1985 zijn intrede had gedaan, werd hij daarnaast in dat jaar ook adjunct-directeur. In 1995 nam Erik de functie van directeur over van Cees van Rijdsdam. Op 10 december nemen kinderen en team samen afscheid van Erik, zij gaan kijken naar een voorstelling van het clownsduo Hannes en Hannes. De afscheidsreceptie zal, in verband met de drukte van de decembermaand, op een later tijdstip plaatsvinden.

De Schoolgidsen van die jaren vermelden de volgende activiteiten:

Ouderparticipatie: Veel ouders zetten zich in voor het schoolleven van hun kind. Wij zijn blij dat veel ouders zich betrokken voelen bij De Wegwijzer. Naast vele "hulpmoeders en -vaders" bij evenementen, zijn er ook vaste werkgroepen. Naast ouders die zitting hebben in het bestuur, de medezeggenschaps-

1997 – Musical.

raad of de activiteitencommissie zijn er velen werkzaam in werkgroepen.

Bibliotheek: de schoolbibliotheek beheren;

Klussen: allerlei kleine klussen worden gedaan in en rond de school;

Overblijven: de kinderen begeleiden bij het overblijven tussen de middag;

Plakboeken: bijwerken van de plakboeken van de kinderen van groep 1 en 2;

Public Relations: de school nog beter voor het voetlicht krijgen in Eemnes;

Schoolkrant: de redactie vormen van de kalender en de schoolkrant;

Weekopening: met leerkrachten de weekopening op maandag verzorgen.

Rapportage: in het schooljaar 2003-2004 zijn er vier rapportages voor de groepen 3 t/m 8. Twee keer gebeurt dit mondeling (november en maart) en twee keer krijgt het kind een schriftelijk rapport mee naar huis. Tevens krijgt groep 3 drie maal een rapportboekje wat aansluit bij de leesmethode waardoor ouders precies weten wat het kind geleerd heeft. Voor de kleutergroepen zijn er drie rapportages in het jaar.

Gezin-School-Kerk: jaarlijks werken we samen met de scholen De Scheper uit Laren en Het Noorderlicht en met de kerken aan een vanuit de bijbel geïnspireerd project. In de maand januari wordt er aan gewerkt en in februari wordt een afsluitende kerkdienst gehouden.

Huisbezoek: de ouders van de kinderen uit groep 1 en van leerlingen die in andere groepen nieuw op school komen, krijgen huisbezoek van de leerkracht.

Daarnaast worden nieuwe gezinnen ook bezocht door iemand van de activiteitencommissie. Met deze bezoeken willen wij bereiken dat ouders en kinderen zich zo snel mogelijk thuis voelen op school en dat de ouders “wegwijs” worden gemaakt.

Informatie- en Communicatietechnologie (ICT): ICT is al jaren een speerpunt van de VPCO-Hilversum. Vanaf augustus 2005 organiseren de scholen de lessen zelf. Doelstelling is dat de computer in het onderwijsaanbod van de school geïntegreerd wordt. Daartoe is er op school een ICT-ontwikkelingsplan, waarin jaarlijks beschreven wordt wat de voornemens zijn op het gebied van ICT. In de eigen digitheek kunnen de kinderen gebruikmaken van moderne computers en oefenen in het gebruik van Windows, tekstverwerken, e-mail en internet.

Pasen: alle leerlingen van onze school nemen jaarlijks deel aan de paasmaaltijd die wij binnen onze school organiseren. Tijdens deze maaltijd wordt niet alleen gegeten en gedronken, maar vertellen we de kinderen - voor zover zij daar aan toe zijn - ook het een en ander over de symbolische achtergronden. Het spreekt vanzelf dat in de godsdienstlessen de verhalen rond Goede Vrijdag en Pasen aan de orde komen.

9 Oktober 2003 — De dag van de fantastische circusvoorstelling

Liesbeth Ham schrijft er over:

Met erg veel genoegen denk ik terug aan die dag, de dag dat we met elkaar een geweldige circusvoorstelling hebben opgevoerd in de grote zaal van De Hilt. Olifanten, tijgers, muzikanten, clowns, enz., enz., alle ingrediënten voor een echte circusvoorstelling waren aanwezig. De acts waren ingestudeerd onder leiding van Kunst Centraal. Wat ik vooral als heel bijzonder heb ervaren was de sfeer rond dit hele gebeuren. Zoveel inzet en enthousiasme van zowel kinderen, team als ouders heb ik zelden meegemaakt. Het werd dan ook een fantastische avond waar we nog lang over hebben nagepraat. Ik kan alleen zeggen, degenen die er op deze avond niet bij waren, hebben echt iets gemist!

Negentiger jaren — Seidermaaltijd / Pesachviering.

Juni 2006 — Het Afrika-project

José Boerma vertelt ons hierover:

In juni 2006 zijn wij met leerkrachten, leerlingen en ouders drie weken lang bezig geweest met een Afrika-project. Al op de eerste maandagmorgen werden er dia's vertoond van Afrikaanse kinderen en hun leefomgeving. Vervolgens ging ieder in de benen voor een echte Afrikaanse dans. Deze dans werd aangeleerd door één van de ouders. In de hal stond inmiddels een vitrine met speksteen kunstwerken van dieren. In de loop van de weken werd heel de school omgetoerd tot museum. Door de kinderen en leerkrachten gemaakte dieren van klei, boomschors, keien en speksteen vulden de verschillende lokalen. Ook klonken djembe-geluiden in de school. Alle leerlingen leerden van Victor, een oorspronkelijke Angolees, de kneepjes van het djembe spelen. Op de laatste dag van het project was er een grote barbecue, uiteraard met Afrikaanse inbreng en een veiling van alle kunstwerken die door de leerkrachten waren aangeleverd. De opbrengst hiervan ging evenals het jaar daarvoor naar het Home-Base Care programma te Sizanani bij Bronkhorstspuit in Zuid-Afrika.

Drie logo's van De Wegwijzer.

Op weg naar de clusterschool

Mirjam Havinga schrijft in maart 2007:

In het voorjaar van 2005 bekijken we met elkaar de bouwtekeningen van “onze nieuwe school”; met het gehele team bedenken we waar we straks de interactieve schoolborden willen hebben en waar de kinderen straks hun handen moeten gaan wassen. Na allerlei zaken aangepast te hebben op de bouwtekeningen geven we het weer over aan het ontwerpteam. Vanaf 2006 zien we op het terrein van het “Vierkante Bosje” van alles gebeuren, het gebouw gaat van twee naar driedimensionaal. Op 10 januari 2007 gaan we met alle teams het gebouw van binnen bekijken; een beetje onwennig kijken we naar al het beton en proberen we ons voor te stellen hoe het straks zal zijn. Dit is voor de teams echt de “kick off” van de clusterschool. Er ontstaan werkgroepjes die zich gaan buigen over de inrichting van al die ruimtes, in onze gedachte is de verhuizing al begonnen. We zijn er nog lang niet, maar we gaan samen op weg naar de clusterschool en zijn erg benieuwd hoe dat zal zijn.

Tot slot van deze verhalen over “de laatste jaren” vertelt Bart Daatselaar (webmaster en lid van de PR-commissie) over de reünie het volgende:

In de loop van het schooljaar 2005-2006 realiseerde de PR-commissie van De Wegwijzer zich, dat met het binnenkort betrekken van een nieuw schoolgebouw niet alleen een nieuw hoofdstuk in de schoolgeschiedenis zou worden geopend. Met het verlaten van het huidige onderkomen zou ook een belangrijk hoofdstuk worden afgesloten. Het leek ons een goede aanleiding om de gebruikers van de school de kans te geven afscheid te nemen van het oude gebouw en hernieuwd kennis te maken met leraren en mede-leerlingen uit hun verleden. Past u nog wel achter zo'n tafeltje? Weet u nog de geur van de verf, het plaksel, het slijpsel van potloden? Is die juf van toen nog steeds die oude mevrouw of is het leeftijdsverschil na al die jaren bijna verdwenen? Redenen genoeg nog een keer een blik in De Wegwijzer te werpen, nu het nog kan. Een groep vertegenwoordigers van voorbijgane schooljaren stelde lijsten op van oud-klasgenoten, zocht adressen, raadpleegde bestanden, schreef de brieven en plakte de postzegels. Dat resulteerde in een groot aantal aanmeldingen. Met foto's en verhalen van toen. Die herinneringen vindt u terug op de website van de school www.wegwijzereemnes.nl. Zaterdag 2 juni 2007 is die dag vol van herinneringen!

Een allerlaatste terugblik

Juni 1971 — Klas 6 en meester Luc Muilwijk.

Van leegstand naar clustering

CEES VAN RIJSDAM

In februari 1977 verschijnt een rapport, getiteld: “Leerlingprognoses basisonderwijs Gemeente Eemnes”. In de prognose wordt op basis van het aantal leerlingen een doorberekening gemaakt naar het aantal groepen en daaraan gerelateerd het aantal noodzakelijke onderwijsruimten en verwachte leegstand.

De conclusie uit deze berekening luidt als volgt :

Jaar	Leegst.	In	tekort	in
1998	6	3 scholen	2	2 scholen
2011	7	4 scholen	1	1 school

Enkele opmerkingen bij deze conclusie:

- leegstand tot 2011 zal verminderen met 1
- de Wegwijzer zal 1 lokaal tekort komen
- meerdere scholen zullen leegstand gaan vertonen

Vierkante Bosje, perceel clusterschool (2005).

Tot in lengte van jaren zal er een leegstand zijn van minimaal 6 lokalen. Dit is financieel voor zowel een schoolbestuur als de gemeente zeer onaantrekkelijk. Bekeken moet worden of hiervoor een acceptabele oplossing kan worden gevonden. Het instellen van een “Werkgroep Leegstand” wordt dan ook wenselijk geacht. De opdracht aan de werkgroep moet zijn om mogelijkheden aan te dragen om leegstand en/of de nadelige consequenties daarvan op te heffen of te verminderen. Door het Prot. Chr. Bestuur zal gevraagd worden of mevrouw Schouten en de heer Van Rijsdam zitting willen nemen. Door het Rooms-Katholieke bestuur de heer Pijnappel en door het Openbaar bestuur de heer Zoetman. Door de gemeente zal een opdracht worden geformuleerd waarbij aandacht zal worden gevraagd voor ideeën voor de korte, middellange en lange termijn.

Namens de gezamenlijke schoolbesturen schrijft de burgemeester mevr. L.A. Snoeck-Schuller op 16 mei 1997 het volgende: “De schoolbesturen van de Openbare, Protestants Christelijke en Rooms Katholieke basisscholen in de gemeente Eemnes, overwegende dat:

- a. de capaciteit van 3 Eemnesser basisscholen, t.w. De Zuidwend, de Hink Stap Sprong en het Noorderlicht in zijn totaliteit een leegstand van 6 lokalen geeft;
- b. de capaciteit van 2 basisscholen, t.w. De Wegwijzer en de Mariaschool in zijn totaliteit een tekort van 2 leslokalen geeft;
- c. de onder a. en b. weergegeven situatie zich gelet op de opgestelde prognoses tenminste zal blijven bestaan gedurende 12 jaar

verzoeken de door hen aangezochte leden van de “Werkgroep Leegstand” hen te adviseren over de mogelijkheden om de in de overwegingen weergegeven leegstand en het tekort op te heffen, te beperken of te voorkomen, en geven daarbij aan dat een eindadvies zal worden uitgebracht voor uiterlijk 1 juli 1997”.

In september 1997 brengen de leden van de werkgroep hun eindrapport ter tafel en geven een toelichting op hun advies waarin zij pleitten voor de gedachte van de vorming van een clusterschool voor de drie scholen in de Zuidbuurt, en in afwachting van ervaringen m.b.t. deze clusterschool na te denken over een clusterschool in de Noordbuurt. De mogelijkheid van één groot schoolgebouw achtten zij niet juist vanwege de weinig realistische opties. Het eindrapport wordt dan voor kennisgeving aangenomen, de leden worden bedankt en door elk bestuur afzonderlijk zal onderzoek moeten worden gedaan naar de financiële consequenties van leegstand zowel op korte als langere termijn. Als met name door de schoolbesturen een positieve uitspraak is gedaan met betrekking tot de vorming van clusterscholen, zal voor de gemeente als lokale over-

Schetsontwerp clusterschool 22-10-2004 (Architectenbureau Jan Weeda).

heid het realiseren van deze mogelijkheid opportuun worden (locaties, financiële haalbaarheid, wenselijkheid, e.d.)

Het eindrapport vermeldt onder optie 4: clusterscholen:

Uitgangspunt is om te komen tot één of twee “drie-deuren-scholen” in Eemnes. In één gebouw worden dan drie scholen gehuisvest. Ieder met hun eigen voorzieningen (ingang, schoolplein en hal en andere noodzakelijke ruimtes). Gezamenlijk gebruik van speel/gymzalen moet wel worden overwogen. Voor de Zuidbuurt geldt het volgende: op korte termijn zijn er 17 lokalen nodig, op langere termijn 16. Op geen van de bestaande locaties kan dit gerealiseerd worden. Een nieuwe locatie is derhalve benodigd. De drie bestaande terreinen komen vrij voor andere doeleinden.

In februari 2003 verschijnt een “Projectplan Clusterschool Eemnes”, met vermelding van de projectstructuur, de werkwijze en de planning. De werkwijze omvat de volgende punten: architectkeuze, programma van eisen, beheersconstructie en de formele binding van partijen. Het programma van eisen zal aangepast dienen te worden met name op het gebied van hedendaagse onderwijskundige vernieuwingen; tevens is er sprake van een nieuwe organisatie, t.w. de Stichting Kinderopvang Nederland (SKON). De formele binding van partijen kent het volgende uitgangspunt: voor de schoolbesturen biedt de verordening voorzieningen huisvesting basisonderwijs het geëigende instrument in de vorm van een aanvraag voor vervangende nieuwbouw. Met de andere gebruikers (peuterspeelzaal en kinderopvang) dient door de gemeente een privaatrechtelijke overeenkomst te worden gesloten. De planning hanteert voorshands het vol-

gende tijdpad: vanaf februari 2003 gaat de stuurgroep van start, in juli verschijnt een voorlopig ontwerp, in oktober: opstellen van een bouwplan, in april 2004: start van de bouw, voorjaar 2005: oplevering en in augustus 2005: ingebruikname clusterschool.

In maart 2005 wordt de Startnotitie Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het basisonderwijs Eemnes besproken. Enkele belangrijke items willen we noemen:

Kwaliteit huisvesting: de twee oudste scholen, De Wegwijzer (1970) en De Zuidwend (1969) zijn in slechte staat en zullen binnen afzienbare termijn, samen met de Mariaschool verhuizen naar de clusterschool. Onderwijskundige vernieuwingen houdt o.a. het volgende in: in 2002 stelde het Rijk middelen beschikbaar om schoolgebouwen aan te passen aan onderwijskundige ontwikkelingen; het gaat o.a. om de volgende punten: communicatietechnologie (ICT), Weer Samen Naar School (WSNS), de Leerlinggebonden financiering (lgf) en werkplekken voor de docenten. De beschreven ontwikkelingen vereisen niet zozeer grotere lokalen maar wel de beschikking over meer kleine ruimten voor andere activiteiten.

Huisvestingsbeleid: vanaf 1996 is er door meerdere bureaus en adviescommissies aanbeveling gedaan om in overleg met de schoolbesturen te komen tot een oplossing, waaronder clustervorming van schoolgebouwen; het idee voor de clusterschool werd hiermee geboren. In 2003 werd door de raad besloten tot realisatie van een clusterschool ten behoeve van drie basisscholen ten zuiden van de Laarderweg, in combinatie met naschoolse opvang. In 2000 werd in De Zuidwend een leeg lokaal omgebouwd tot ruimte voor kinderopvang. Toen er vervolgens in de Mariaschool uitbreiding plaatsvond, zijn daar vervolgens drie noodlokalen geplaatst. Het noodlokaal dat bij De Wegwijzer staat werd gerenoveerd (2003). Op dit moment zijn alle lokalen van de drie scholen in de Zuidbuurt in gebruik.

De clusterschool wordt dus het nieuwe onderkomen van de Mariaschool, De Wegwijzer en De Zuidwend. Ook de naschoolse opvang van de SKON krijgt een plaats in de clusterschool. De clusterschool zal worden uitgerust met 20 groepsruimtes (lokalen). Dat is het aantal lokalen waar de scholen toen recht op hadden, plus drie wissellokalen die naar gelang de behoefte door verschillende besturen kunnen worden gebruikt. Naar verwachting zal de clusterschool begin 2007 worden opgeleverd.

De clusterschool biedt een goed voorbeeld hoe afzonderlijke schommelingen in leerlingenaantallen opgevangen kunnen worden in wissellokalen die voor de verschillende scholen beschikbaar zijn.

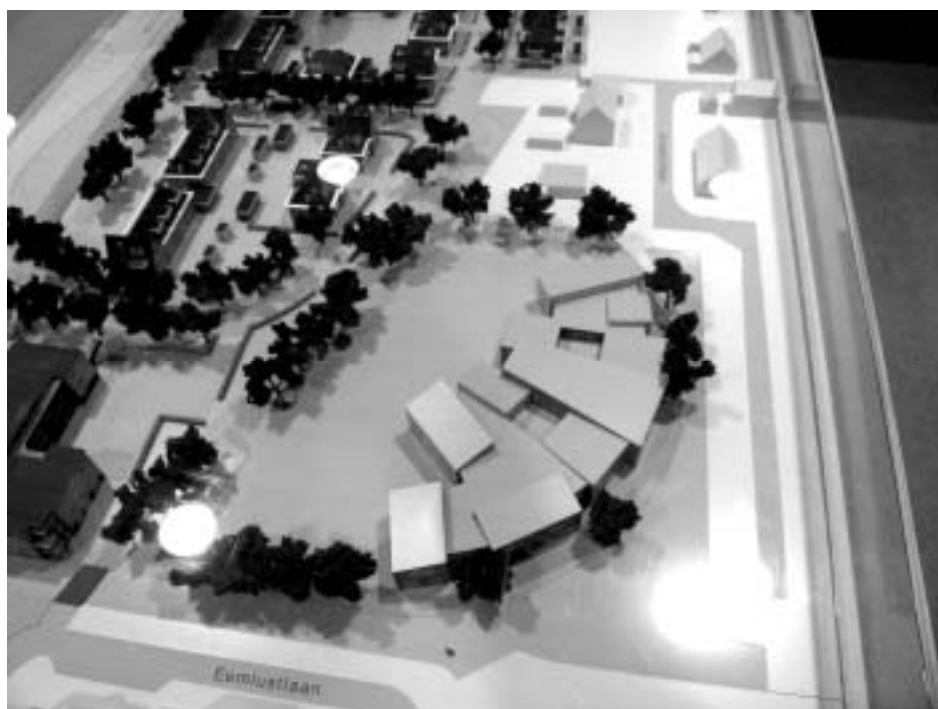
Clusterschool

mr. WILLEM KLEINE DETERS

hoofd sector Samenleving en Bestuur van de Gemeente Eemnes

In 1998 kwam het rapport van de werkgroep Leegstand beschikbaar en werd aan het gemeentebestuur aangeboden. In essentie bevatte dit rapport de aanbeveling om gezien de problematiek rondom de huisvesting van de scholen De Wegwijzer, De Zuidwend en de Mariaschool (te klein, te oud, te groot) op te lossen door deze scholen samen onder één dak te brengen in een “clusterschool”.

In mei 1998 werd door de gemeenteraad een “bestuursopdracht” vastgesteld. Daarin werd bepaald dat er een onderzoek moest worden ingesteld naar de haalbaarheid van een clusterschool in de Zuidbuurt, als ook dat de ruimtelijke

Maquette van de clusterschool en omgeving.

De clusterschool in aanbouw (2006).

en financiële consequenties daarvan in beeld moesten worden gebracht. Als mogelijke locatie werden de Mariaschool, maar ook andere locaties aan de rand van de Zuidbuurt genoemd. Op aandrang vanuit de raad moest ook worden onderzocht of in een clusterschool ook onderdak zou kunnen worden geboden aan het peuterspeelzaalwerk en de naschoolse opvang.

In maart 1999 werden de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek gepresenteerd aan de raad. Belangrijkste conclusies van dat onderzoek kwamen er op neer dat er ruimtelijk gezien mogelijkheden waren voor een dergelijke voorziening, dat er onderwijskundig gezien meerwaarde zou kunnen worden behaald uit een gezamenlijke huisvesting en bovendien –niet onbelangrijk– dat er draagvlak voor een een dergelijke clusterschool was bij zowel de schoolbesturen, de directies en ook de medezeggenschapsraden waarin zowel personeel als ouders waren vertegenwoordigd. Brede steun dus.

De raad nam deze conclusies over en bepaalde meteen enkele volgende te nemen stappen. Zo moesten de financiële aannames verder worden uitgewerkt om het uiteindelijke kostenplaatje zo concreet mogelijk te krijgen. Ook de locatie voor de clusterschool moest nog verder worden onderzocht, waarbij in elk geval de Mariaschool, het winkelcentrum Torenzicht, het terrein van de oude gemeentewerf / nieuw winkelcentrum (!) en de mogelijkheid ten zuiden van de

bebouwing zuidbuurt, ter hoogte van het bedrijventerrein in beeld waren. Dat onderzoek werd in augustus 2000 afgerond met een besluit van de raad om voor de clusterschool het terrein van de oude gemeentewerf aan te wijzen.

Vervolgens werd in het najaar 2000 een voorlopig programma van eisen vastgesteld, waarin aantallen lokalen, m²'s etc. werden beschreven, als basis voor een globale kostenraming. In oktober 2000 besloot de raad over de stedenbouwkundige en verkeerskundige randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het terrein "vierkante bosje" en de gemeentewerf en werd vervolgens een onderzoek op basis van die randvoorwaarden opgestart.

In juni 2001 kwam voorlopig een eind aan een belangrijk deel van het onderzoekswerk. De gemeenteraad nam toen het definitieve besluit om de clusterschool te realiseren: "de clusterschool komt er!", kon vanaf dat moment met recht worden gezegd. Hoewel er wel een brede voorkeur was om de clusterschool op het terrein van de oude gemeentewerf te bouwen, werd een definitief

Pannebier, hoogste punt bereikt (2006).

besluit daarover pas in december 2001 genomen, toen de resultaten van het stedenbouwkundig en verkeerskundig onderzoek aangaven dat die keuze verantwoord was.

In 2002 is er vervolgens veel gediscussieerd met het gemeentebestuur en de omwonenden over het verkavelingsmodel voor het terrein van de werf en het voor woningbouw bedoelde aansluitend gebied van het vierkante bosje. Ook de ontsluiting voor het auto- en langzaam verkeer zorgde voor veel discussie. In september 2002 werden hierover door de raad definitieve besluiten genomen.

Ondertussen werd natuurlijk al enkele jaren veelvuldig overleg gepleegd tussen gemeente en de schoolbesturen, waarbij de gedachten rondom het samenwerken in een clusterschool steeds verder zijn uitgewerkt. In mei 2003 was het definitieve Programma van eisen klaar, met een exacte omschrijving van aantallen lokalen en andere ruimten; ook de oppervlaktes werden daarin beschreven. Op basis van dat programma gingen de schoolbesturen en het bestuur van de kinderopvang formeel akkoord met hun toekomstige huisvesting in de clusterschool.

Ook in mei 2003 werd de keuze voor een architect bepaald; dat werd Architectenbureau Jan Weeda uit Rotterdam. Samen met de toekomstige gebruikers ging de architect vervolgens aan de slag; uit enkele mogelijke ontwerpmodellen maakte de gemeenteraad in november 2003 een keuze. Dat model werd vervolgens verder uitgewerkt tot het een definitief ontwerp. In juni 2004 besloot de gemeenteraad in te stemmen met dat definitieve ontwerp voor de clusterschool en maakte met een besluit om “een artikel-19 procedure te starten” de bouw daarvan ook planologisch gezien mogelijk.

In november 2004 werd besloten om de bouw van de clusterschool op te dragen aan Aannemingsmaatschappij Vos en Teeuwissen B.V. uit Huizen. De voorbereiding en uitvoering van de bouw, die vervolgens in maart 2005 werd gestart, werd sindsdien begeleid door een bouwteam, waarin de aannemer, de architect en de gemeente met haar adviseur/projectleider vertegenwoordigd waren. De bouw verloopt sindsdien voorspoedig; er zal sprake zijn van een tijdige oplevering, zodat de nieuwe clusterschool met ingang van het schooljaar 2007/2008 daadwerkelijk in gebruik genomen kan worden.

Ongeveer 10 jaar nadat de “werkgroep leegstand” zich boog over de problemen met de huisvesting van de drie basisscholen in de Zuidbuurt, is de uiteindelijke oplossing daarvan in de vorm van een clusterschool daadwerkelijk beschikbaar en klaar voor gebruik.

Op weg naar de Clusterschool

MARIA RIGTER

directeur OBS De Zuidwend

En dan is het zover. De keuze voor het architectenbureau dat het plan van de clusterschool mag gaan uitwerken is gemaakt. Aan architect Henk van der Pool komt deze eer toe.

In juni 2003 start hij gesprekken met de toekomstige gebruikers. Zo maak ik als directeur kennis met de architect. Ik kan aangeven welk onderwijsconcept wij met de Zuidwend voor ogen hebben in het nieuwe gebouw.

In het najaar van 2003 gaat het ontwerpteam aan de slag. In het team zijn de architect, de gemeente, de projectmanager van het architecten- en ingenieursbureau AREC, en natuurlijk de directeurs van de scholen en de manager van de SKON vertegenwoordigd.

Optocht over het bouwterrein (2006).

De eerste stap die de architect zet, is het uitwerken van de vormgeving van het gebouw. Hoe moet het er straks aan de buitenkant uit zien?

Verschillende mogelijkheden passeren de revue. Krijgt het de vorm van een honingraat? Wordt het een vierkant compact complex? Of gaan wij voor de variant die al snel de bijnaam 'de banaan' krijgt?

Deze laatste variant wordt het. Nu de vorm bekend is, wordt een begin gemaakt met de invulling van het gebouw.

De wensenlijst, het programma van eisen genoemd, die door de gebruikers is opgesteld moet erin verwerkt worden.

De gewenste ruimtes worden ingetekend, maar al gauw blijkt er een overschrijding in het aantal beschikbare vierkante meters. Er zal dus geschrapt moeten worden. Weloverwogen wordt er besloten welke gebruiksruimtes te laten vallen.

Door het ontwerpteam en de mensen op de werkvloer wordt, met potlood en gum in de aanslag, het ontwerp keer op keer tegen het licht gehouden. Ook ik zit op school regelmatig met collega's rond de tekeningen. Door iedereen wordt meegedacht om elk stukje van het gebouw zo goed als mogelijk te benutten.

Aan de architect vervolgens de schone taak om met alle op- en aanmerkingen het ontwerp aan te passen en zo te komen tot het definitieve plan. De ontwerp-fase wordt uiteindelijk in de zomer van 2005 afgerond.

In december 2005 worden door de gemeente en bouwbedrijf Vos en Teeuwissen de handtekeningen gezet onder de aanbesteding. De bouw kan van start gaan.

Ondertussen gaat ook op school de clusterschool bij personeel en ouders steeds meer leven.

Het zal nu toch werkelijk gaan gebeuren. Met drie scholen en de buitenschoolse opvang samen onder één dak. Maar hoe zal dit gaan?

Als in februari 2006 de fundering van het gebouw zichtbaar is, vindt in het gemeentehuis een bijzondere bijeenkomst plaats. Alle personeelsleden zijn door de burgemeester uitgenodigd voor een officiële presentatie van het definitieve ontwerp.

Tevens is deze bijeenkomst bedoeld om het toekomstige 'team van de clusterschool' eens wat nader kennis met elkaar te laten maken.

Als startsein voor de samenwerking wordt in de tuin van het gemeentehuis een eerste teamfoto gemaakt. Onder het genot van een hapje en een drankje zie ik dat de teams elkaar weten te vinden.

Na het personeel is nu ook het moment om de ouders te informeren.

Op 1 maart 2006 zijn zij allemaal van harte uitgenodigd in De Hilt om naar de nieuwbouwplannen te komen kijken.

Het wordt een drukbezochte avond en de plannen worden door het merendeel van de aanwezige ouders positief ontvangen. Vragen, opmerkingen en sugges-

Bezichtiging van het interieur van de nieuwe huisvesting.

ties kunnen ouders kwijt op een grote prikwand rondom de tekeningen van het gebouw. Ouders maken hiervan uitgebreid gebruik.

Vanaf maart 2006 kan men ook de website www.clusterschool.nl bezoeken. Op deze site kan iedereen de bouw van de school volgen. Je kunt er zelfs al een wandeling doorheen maken.

Via de website wordt nu ook de belangrijkste groep, de kinderen, geïnformeerd over hun nieuwe school.

Op de Zuidwend wordt in maart en april in alle groepen een bouwproject gehouden. Tijdens dit project leren de kinderen alles rondom bouwen. Van ontwerptekening tot uitvoeren. De onderbouwgroepen bouwen op de patio van de school met gipsblokken. De middenbouw tovert schoenendozen om in klaslokalen. De kinderen komen met de leukste ideeën in de meest flitsende kleuren. In de bovenbouwgroepen komt architect Henk van der Pool een gastles geven en werken de kinderen eigen ontwerpen op schaal uit. Met het werk uit alle groepen wordt een tentoonstelling ingericht. De clusterschool is nu ook bij de kinderen echt gaan leven en ze hebben er zin in.

Als in mei 2006 de muren van het gebouw zichtbaar worden, merken wij dat er

steeds meer kinderen de bouw ook ‘echt’ gaan volgen. Regelmatig wordt er langs het bouwterrein gefietst en wordt er vervolgens verslag van gedaan.

Als men op de bouw al gestart is met de verdieping wordt er op 12 juni een feestje gevierd.

Bij een nieuwbouwproject als dit hoort natuurlijk een ‘eerste steen’ legging.

Op de ochtend van de 12^e juni werken van elke school en de SKON, 4 kinderen aan een mozaïektegels die kan worden ingemetseld in de muur van het gebouw.

’s Middags trekt er een bonte stoet kinderen richting bouwterrein voor de onthulling van het mozaïekwerk. Na de onthulling wordt er een koker gevuld met van elke school een collage, foto’s en leerlingenlijsten.

Deze koker wordt vervolgens onder het gebouw begraven om wellicht over heel veel jaren weer eens door anderen te worden opgegraven.

De bouw van de school verloopt volgens planning. Op 14 juli wordt het hoogste punt bereikt.

De vlag kan in top en het is tijd om de hardwerkende bouwers te verrassen met pannebier. Met een gevulde bolderkar vertrekt een groep kinderen van onze school richting de bouw.

Na de zomervakantie zie ik bij binnenkomst in Eemnes de nieuwe school in zijn uiteindelijke vorm. Het lijkt zo af maar er moet binnen nog een hoop gebeuren. Wij starten het laatste jaar in ons oude gebouw met een muzikaal spektakel. Met alle kinderen vormen wij een groot orkest. Zij hebben allemaal een voorwerp meegenomen waarmee zij ritmisch ‘muziek’ kunnen maken.

En als elke groep haar eigen ritme ten gehore brengt ontstaat er zowaar een echt muziekstuk.

Voor mij als directeur breekt een tijd aan van veel overleg met mijn collega directeurs. Om de week zitten wij in een gebruikersoverleg bij elkaar. Onze samenwerking krijgt door dit overleg vastere vormen. Een belangrijk onderwerp van gesprek in het najaar van 2006 is de invulling van het buitenterrein. Door gemeente en gebruikers is ervoor gekozen om het toekomstige buitenterrein van de school ook na schooltijd open te stellen voor kinderen. Gekozen is voor het concept ‘Natuurlijk spelen’. Het terrein wordt ingericht met natuurlijke materialen die kinderen uitdagen tot spelen. Een werkgroep gaat hiermee aan de slag en in een tijdsbestek van enkele weken wordt het afgerond en kunnen de plannen getoond worden aan de gebruikers en de buurtbewoners.

Op het moment dat ik dit artikel schrijf zit ons laatste schooljaar in het huidige gebouw aan de Raadhuislaan er voor driekwart op.

Ons nieuwe gebouw zal volgens planning eind mei of begin juni worden opgeleverd.

Samen met de collega’s werk ik nu aan de inrichting van ons deel van het gebouw. We werken de indeling van de lokalen, het meubilair, de aankleding en het ICT plan uit. Een hele klus want tegelijkertijd hebben personeelsleden van

de drie scholen ook zitting in verschillende werkgroepen die de gemeenschappelijke ruimtes gaan inrichten.

Het is goed om te zien dat er al werkend steeds meer contact tussen de scholen ontstaat en dat men ervaart dat er naast verschillen ook veel overeenkomsten zijn in ideeën over onderwijs.

Ook zijn er op de Zuidwend in dit afsluitende jaar allerlei speciale activiteiten. Zo hebben wij op zaterdag 31 maart jl. meer dan 350 oud-leerlingen op onze reünie mogen begroeten. Nog één keer door het gebouw lopen, klasgenoten en leerkrachten ontmoeten en herinneringen ophalen. Geweldig om een oud-leerling met een verbaasde blik te horen zeggen: “Was het hier altijd al zo klein?” Aan het gebouw is door de jaren heen niet zo heel veel veranderd, maar jij was nog niet zo groot!

De komende tijd zal gevuld zijn met de voorbereidingen voor de verhuizing, maar ook met activiteiten rondom het afscheid van ons gebouw. Een gebouw dat wij na 38 jaar, met toch een beetje pijn in het hart, gaan verlaten om het te vervuilen voor een nieuw en modern pand. Om op onze nieuwe plek iets van het oude vertrouwde te behouden, verhuist onze grote kastanjeboom van het schoolplein met ons mee.

Het nieuwe onderkomen van de drie basisscholen gezien vanaf de Eemlustlaan (april 2007).

**VERKRIJGBAAR
IN DE OUDHEIDKAMER**

**8 ansichtkaarten van het
vroegere Eemnes**

Per stuk 80 cent

Voor leden:
serie van 8 kaarten € 5,-

ADVERTEERDERS:

Campagne & Van Bremen Makelaars BV
Restaurant Eemland,
Partycentrum 't Koetshuys
Rabobank Soest Baarn Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
De Valk Hensbergen Opticiëns
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

J. van IJken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

Inleveren kopij

Kopij

- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op floppy/CD (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. Smids, Graanoogst 3,

per e-mail (tekst) aan:

- hke-lay-out@xs4all.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 augustus 2007.